

NIVI-rapport 2014:8

Innbyggerundersøkelse om tilhørighet og veivalg for kommunene på Fosen

Utarbeidet på oppdrag av Fosen Regionråd

Av Geir Vinsand og Magne Langset

FORORD

NIVI Analyse har i samarbeid med Respons Analyse gjennomført en innbyggerundersøkelse om tilhørighet og veivalg for syv kommuner på Fosen. Undersøkelsen er gjennomført i et representativt utvalg av befolkningen over 18 år og omfatter 2000 spurte. Formålet har vært å måle innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder og hvilken geografisk retning den enkelte kommune bør orientere seg i det videre arbeid med kommunereformen.

Undersøkelsen er utviklet i samarbeid med Fosen Regionråd. Tilnærmingen bygger på tilsvarende undersøkelser som NIVI og Respons har gjennomført i flere andre kommuner. Prosjektet er gjennomført i perioden oktober-november 2014. Kontaktperson hos oppdragsgiver har vært sekretariatsleder Vidar Daltveit og seniorrådgiver Harald S. Jensen.

NIVI er ansvarlig for alle analyser av innsamlet materiale. Respons Analyse ved Idar Eidset har vært ansvarlig for datainnsamling og statistiske kjøring. Ansvarlige konsulenter i NIVI har vært Geir Vinsand (prosjektleder) og Magne Langset.

Oslo, 12.november 2014

INNHold

HOVEDPUNKTER	3
1 KORT OM UNDERSØKELSEN	5
1.1 Bakgrunn.....	5
1.2 Metodisk tilnærming.....	5
1.3 Oversikt over temaer i undersøkelsen.....	6
1.4 Rapportering	7
2 INNBYGGERNES TILHØRIGHET	8
2.1 Innledning	8
2.2 Oversikt over innbyggernes tilhørighet	8
2.3 Tilhørighetsprofil for Osen	11
2.4 Tilhørighetsprofil for Roan	13
2.5 Tilhørighetsprofil for Åfjord.....	15
2.6 Tilhørighetsprofil for Bjugn.....	16
2.7 Tilhørighetsprofil for Ørland	18
2.8 Tilhørighetsprofil for Rissa.....	19
2.9 Tilhørighetsprofil for Leksvik	21
3 SERVICEADFERD	23
3.1 Større innkjøp av dagligvarer	23
3.2 Innkjøp av klær, sko og utstyr	24
3.3 Kulturtilbud som ikke dekkes i hjemkommunen.....	25
4 HOLDNING TIL ALTERNATIVER FOR INNDELING AV FOSEN	26
4.1 Holdning til én Fosenkommune.....	27
4.2 Holdning til to Fosenkommuner	28
4.3 Holdning til tre Fosenkommuner	29
4.4 Prioritering av beste alternativ	29
4.5 Andre inndelingsalternativer.....	31
5 BEHOV FOR GRENSEREGULERING	34
6 HOLDNING TIL KOMMUNESAMMENSLUTNING	36

Hovedpunkter

Fra innbyggerundersøkelsen som omfatter 2000 spurte kan det trekkes ut minst tre viktige funn. For det første dokumenteres stor endringsvilje i befolkningen ved at to tredjedeler svarer at de i dag er for kommunesammenslutning for egen kommune. For det andre framkommer bred støtte til en tredeling av Fosen, gitt at det skal foretas endringer i dagens kommunestruktur. Det innebærer kommunesammenslutning mellom Bjugn og Ørland, mellom Rissa og Leksvik og mellom Åfjord og Roan. For det tredje tilsier undersøkelsen at det er mest naturlig at Osen kommune orienteres mot Midtre Namdal i det videre arbeid med kommunereformen. Undersøkelsen kan for øvrig sammenfattes i følgende hovedpunkter:

1. Sterk stedsidentitet over hele Fosen

Som forventet har innbyggerne størst tilhørighet til det lokale bostedsområdet. Av alle spurte oppgir 81 prosent at de har stor tilhørighet til det lokale bostedsområdet. Tall for 18 forskjellige lokalsamfunn tyder på at stedsidentiteten står sterkt over hele Fosen. Det gjelder særlig på steder som Strand i Osen kommune, Stokksund i Åfjord og Stjørna i Rissa, der nær samtlige svarer at har stor tilhørighet til lokalt bostedsområde.

2. Varierende kommunetilhørighet

Tilhørigheten til kommunen er lavest i Roan, der 55 prosent svarer at de har stor tilhørighet til hjemkommunen, høyest i nabokommunene Åfjord og Osen der hele 80 og 83 prosent svarer det samme. Sammenliknet med andre kommuner er tallene for Åfjord og Osen den høyeste kommunetilhørigheten som er målt, mens Roan ligger under gjennomsnittet. Det observeres også sterk kommunetilhørighet i Ørland (74 prosent) som ligger noe høyere enn nabokommunen Bjugn (67 prosent). Rissa og Leksvik ligger på samme nivå (67 prosent).

3. Fire kjernekommuner på Fosen

I undersøkelsen svarer 35 prosent av alle spurte at de har stor tilhørighet til Fosen som nærregion. Tilhørigheten til Fosen ligger høyest i Bjugn, Åfjord, Rissa og Ørland, som alle framstår som kjernekommuner på Fosen. Tilhørigheten til Fosen ligger lavere særlig i Osen, men også i Roan og Leksvik.

4. Trondheim er byen og «alle» er trøndere

Tilhørigheten til Trondheim er betydelig over hele Fosen, størst i de to nærmeste kommunene Rissa og Leksvik, men betydelig også i Osen lengst nord på Fosen. Nær halvparten av innbyggerne i Rissa, Ørland, Bjugn, Åfjord og Roan gir uttrykk for stort tilhørighet til Sør-Trøndelag, mens en like stor andel av innbyggerne i Leksvik og Osen svarer at de har stor tilhørighet til Nord-Trøndelag.

5. Leksvik framstår som en delt kommune

Ser vi nærmere på tallene for de to lokalområdene i Leksvik, framstår Leksvik som en delt kommune. Innbyggerne i kommunesenteret Leksvik har en meget sterk steds- og kommunetilhørighet og en regional tilhørighet som preges av nær tilknytning til Nord-Trøndelag. Bildet for Vanvikan lenger sør i kommunen er til dels sterkt avvikende, dels gjennom en betydelig lavere kommunetilhørighet og dels gjennom en klar regional tilhørighet mot Fosen, Trondheim og Sør-Trøndelag. Innbyggerne i Vanvikan har like sterk tilhørighet til nabokommunen Rissa som til hjemkommunen Leksvik.

6. Ingen sterke sentra med regional servicefunksjon

I undersøkelsen er det kartlagt hvor innbyggerne orienterer seg når det gjelder ulike typer innkjøp og bruk av kulturtilbud som ikke finnes i egen kommune. Svarene gjenspeiler at Fosen mangler sterke sentra med regionale servicefunksjoner. Et klart flertall av innbyggerne

forholder seg til hjemkommunen når det gjelder større innkjøp av dagligvarer, rundt halvparten forholder seg til hjemkommunen når det gjelder andre typer innkjøp, mens Trondheim er byen for de fleste når det gjelder kulturtilbud som ikke finnes i egen kommune. Svarene tyder på at Åfjord har en viss handelsfunksjon i forhold til deler av Roan. Rissa har tilsvarende en viss handelsfunksjon i forhold til deler av Leksvik (Vanvikan), mens Ørland har en kulturfunksjon i forhold til innbyggerne i Bjugn.

7. En tredjedel av innbyggerne stiller seg positive til Fosen som én kommune

I undersøkelsen oppgir 34 prosent av innbyggerne at de i dag stiller seg svært eller ganske positive til Fosen som én kommune, mens 42 prosent stiller seg negative til en slik løsning. Andelen positive varierer fra 17 prosent i Osen til 40 prosent i Bjugn, Åfjord og Roan. Tatt i betraktning av at dette er en form for nullpunktmåling, der holdninger måles på bakgrunn av generell debatt og ikke konkrete utredninger, kan dette vurderes som betydelig interesse for ideen om Fosen som en framtidig regionkommune.

8. Bredest støtte til tredeling av Fosen

På spørsmål om prioritering mellom én, to eller tre kommuner på Fosen, svarer 47 prosent av alle spurte at de ser for seg en tredeling av Fosen, altså et konsolideringsalternativ der to og to kommuner går sammen, gitt at Osen holdes utenfor. Det nest mest aktuelle alternativet er én Fosenkommune, som får støtte fra 24 prosent av de spurte. En løsning med to Fosenkommuner prioriteres av 16 prosent av de spurte.

9. Innbyggerne i Osen peker mot Nord-Trøndelag

I undersøkelsen er det flere innbyggere i Osen som ser for seg at kommune orienteres nordover og østover mot Midtre Namdal enn sørover mot Fosen. Også ut fra andre indikatorer som innbyggernes tilhørighet og serviceadferd virker det naturlig at Osen kommune orienteres mot Nord-Trøndelag.

10. Leksvik heller mot Rissa

I Leksvik er det til tross for interne forskjeller i oppfatninger relativt bred støtte til en framtidig inndelingsløsning på Fosen og da i første rekke sammen med Rissa. Et mindretall på 30 prosent av alle spurte i Leksvik, mener det finnes andre og bedre alternativer. En nærmere analyse tyder på at 23 prosent av innbyggerne i hele kommunen ønsker en løsning nordover mot Inderøy og/eller Steinkjer. Kun et fåtall personer peker på andre kommuner som Trondheim eller Verran.

11. Grenseregulering er lite aktuelt

Et klart flertall på 86 prosent av alle spurte mener at hele kommunen bør inngå i en evt. sammenslutning, mens bare seks prosent ser behov for grenseregulering eller deling av noen av dagens kommuner på Fosen. Andelen som mener det er behov for grenseregulering eller deling er størst i Setervika nord i Osen kommune og i Vanvikan i Leksvik kommune.

12. To tredjedeler er for kommunesammenslutning

I undersøkelsen svarer 67 prosent av alle spurte på hele Fosen at de i dag er for kommunesammenslutning. Det er overraskende stor tilslutning og må tolkes som betydelig endringsvilje blant innbyggerne. I undersøkelsen er det flertall for kommunesammenslutning i seks av syv kommuner, alle unntatt Osen hvor 50 prosent er mot og 40 prosent er for kommunesammenslutning. I Roan svarer hele 81 prosent av de spurte at de i dag er for kommunesammenslutning og i Ørland og Bjugn ligger tilsvarende tall på hhv. 78 og 70 prosent av innbyggerne. Det er også klare flertall for kommunesammenslutning i Rissa (66 prosent) og Leksvik (61 prosent), mens tallene Åfjord er litt lavere (54 prosent), men også der er det flertall for kommunesammenslutning.

1 Kort om undersøkelsen

1.1 Bakgrunn

Regjeringen har tatt initiativ til en nasjonal kommunereform som innebærer at alle landets kommuner skal vurdere alternativer til dagens kommuneinndeling. Styret i Fosen regionråd har vedtatt at det skal utredes én felles Fosen kommune som del av kommunereformen. Som del av dette arbeidet ble det også vedtatt å gjennomføre en innbyggerundersøkelse for å kartlegge innbyggernes geografiske tilhørighet og oppfatninger av retningsvalg for den enkelte kommune.

Undersøkelsen bygger på tilsvarende undersøkelser som nylig er gjennomført i tre andre kommuner, hhv. Svelvik og Sande kommuner nord i Vestfold og Vanylven kommune i Møre og Romsdal. Det er foretatt tilpasninger i spørreskjema og utvalgsplan i samarbeid med administrasjonen i Fosen Regionråd. Det ble tidlig avklart at undersøkelsen må være kommunebasert og at det er viktig å samle inn data med god representativitet og statistisk utsagnskraft for den enkelte kommune. Det ble også vektlagt at undersøkelsen skulle gi grunnlag for nedbrytning på geografiske underområder for de kommuner som ønsket det.

NIVI Analyse og samarbeidspartner fra Respons Analyse har erfaring fra flere liknende lokal- og kretsbaserte undersøkelser om geografisk integrasjon og kommunestruktur. I tillegg til undersøkelsene i Sande, Svelvik og Vanylven gjelder det bl.a. en innbyggerundersøkelse i Røyken kommune i 2005¹ og en tilsvarende undersøkelse i syv kommuner på Nedre Romerike i 2004². Disse undersøkelsene gir på noen områder interessant referanseinformasjon til foreliggende undersøkelse for kommunene på Fosen. Når det gjelder innbyggernes tilhørighet til egen kommune, foreligger referansedata fra en rekke lokaldemokratiundersøkelser som ble gjennomført på slutten av 1990-tallet for Kommunaldepartementet.

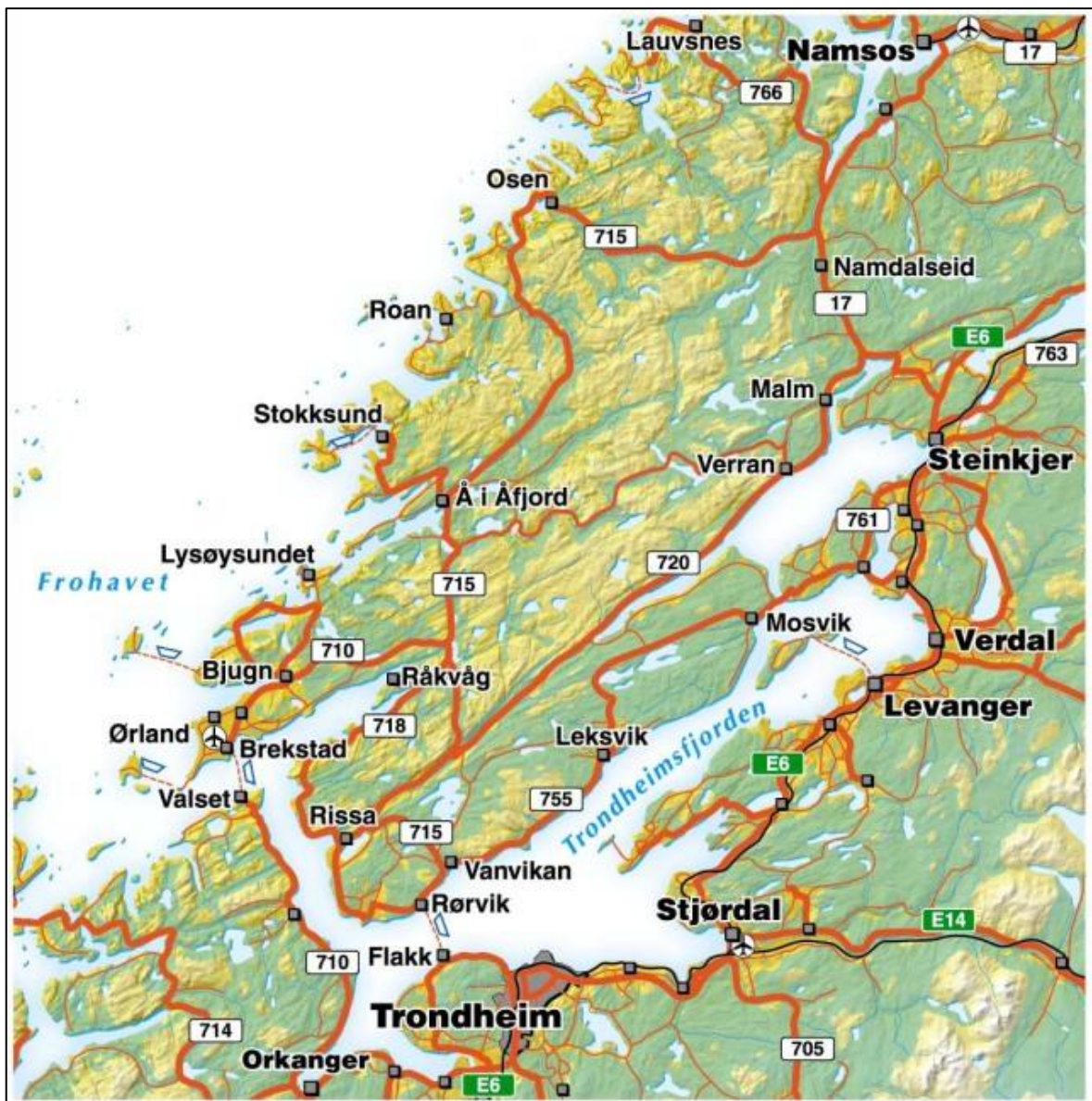
1.2 Metodisk tilnærming

Innbyggerundersøkelsen på Fosen har vært lagt opp på følgende måte:

- Det er gjennomført til sammen 2000 intervjuer med personer over 18 år i kommunen. Intervjuene fordeler seg på syv kommuner, hvorav 400 intervjuer i Rissa, 300 i Leksvik, 350 i Bjugn, 350 i Ørland, 300 i Åfjord, 150 i Roan og 150 i Osen.
- Intervjuene er gjennomført på telefon i perioden 16.oktober - 3.november 2014
- Utvalget er trukket tilfeldig fra tilgjengelige telefonregistre og består av 30 prosent på fasttelefon og 70 prosent på mobiltelefon. Resultatene er vektet i forhold til kjønns- og alderssammensetningen i den enkelte kommune. I tillegg er kommunene vektet etter sin befolkningsstørrelse der det presenteres resultater for hele Fosen samlet.
- Resultatene for hele Fosen må tolkes innenfor feilmarginer på +/-1,2 -2,1 prosentpoeng for hovedfrekvensene ved henholdsvis en 10/90 og 50/50 fordeling. Feilmarginene for de enkelte kommunene vil være:
 - Osen og Roan: +/- 4,3 – 7,2 prosentpoeng
 - Åfjord og Leksvik: +/- 3,1 – 5,2 prosentpoeng
 - Ørland og Bjugn: +/- 3,0 – 5,0 prosentpoeng
 - Rissa: +/- 2,8 – 4,7 prosentpoeng

¹ Borgerundersøkelse om fremtidig utbyggingsmønster og kommunestruktur. Røyken kommune. Agendarap. nr.5241. 2005.

² Borgerundersøkelse om lokaldemokrati og kommunenes fremtid. SNR. Agendrapport nr. 4821. 2004.

Figur 1.2 Oversiktskart for Fosen og sentrale deler av Trøndelag. Kilde: Fosen Regionråd

1.3 Oversikt over temaer i undersøkelsen

I undersøkelsen er det stilt spørsmål om følgende tema:

- Tilhørighet til lokalt bostedsområde, kommunen, grensekommuner, Fosen, Trondheim, Sør-Trøndelag fylke og Nord-Trøndelag fylke
- Serviceadferd dvs. hvor innbyggerne vanligvis foretar ulike typer innkjøp og bruker kulturtilbud
- Holdning til tre ulike hovedalternativer for administrativ inndeling, herunder 1, 2 eller 3 Fosenkommuner
- Prioritering av beste alternativ dersom kommunesammenslutning blir aktuelt, inkludert kartlegging av evt. andre inndelingsalternativer
- Vurdering av behov for grenseregulering ev egen kommune inkl. konkretisering av hvilke deler av egen kommune som evt. bør fradeles eller skilles ut
- Holdning til kommunesammenslutning i dag
- Bakgrunnsvariabler: Kjønn, alder, utdanning, yrkesaktivitet, arbeidsplasslokalisering, botid i kommunen og bosted

1.4 Rapportering

Undersøkelsen er rapportert gjennom denne kommentarrapporten fra NIVI Analyse. I kommentarrapporten er alle hovedtall og aktuelle nedbrytninger på undergrupper analysert og oppsummert. Det er i tillegg utarbeidet kommunevise tabellrapporter med nedbrytninger på aktuelle bakgrunnsvariabler fra Respons Analyse. Alle dokumenter er oversendt oppdragsgiver elektronisk.

2 Innbyggernes tilhørighet

2.1 Innledning

Tidligere undersøkelser har vist at befolkningens tilhørighet til ulike geografiske områder er sterkere jo nærmere og mer lokale områdene er. Tilhørigheten til lokalsamfunnet og kommunen er vanligvis vesentlig sterkere enn til regioner og fylker.

Innbyggernes geografiske tilhørighet er interessant å se i sammenheng med botid i kommunen og mobilitet på arbeidsmarkedet. Kommunene på Fosen preges av relativt få innflyttere og en stor andel med lang botid i kommunen. I undersøkelsen oppgir åtte prosent, varierende fra fem prosent i Osen til 11 prosent i Ørland at de har bodd i kommunen under fem år, mens 60 prosent har bodd i kommunen i over 25 år.

Kommunene på Fosen preges også av relativt høy egendekning av arbeidsplasser og moderat utpendling. Et stort flertall på 71 prosent av de yrkesaktive oppgir at de har sin arbeidsplass i hjemkommunen, varierende fra 66 prosent i Bjugn og Leksvik til 76 prosent i Osen. Retningen på arbeidspendlingen preges av to hovedstrømmer, dels intern pendling mellom kommunene på Fosen som utgjør 12 prosent og dels arbeidspendling mot Trondheim og Trondheimsregionen som utgjør ni prosent, regnet samlet for hele Fosen.

I undersøkelsen har vi spurt innbyggerne om tilhørighet til følgende geografiske områder:

- Lokalt bostedsområde (tettsted, boligfelt, lokalt område)
- Kommune
- Grensekommuner (varierende for hver kommune)
- Fosenregionen
- Trondheim
- Sør-Trøndelag
- Nord-Trøndelag

På spørsmålene var det mulig å svare ”stor tilhørighet”, ”noe tilhørighet” eller ”liten eller ingen tilhørighet”, samt ”ikke sikker”. Nedenfor følger først en oversikt over innbyggernes tilhørighet for alle kommunene på Fosen. Derneft følger en kommunevis oversikt.

2.2 Oversikt over innbyggernes tilhørighet

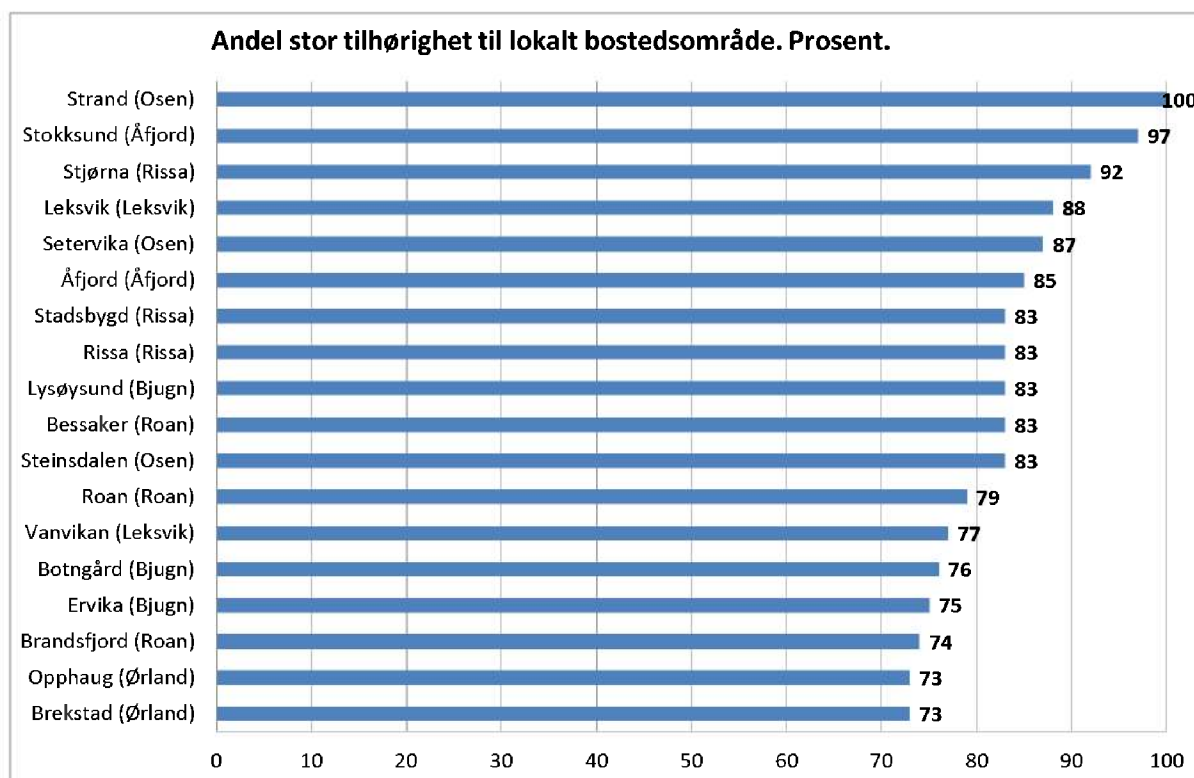
I oversikten for alle kommunene er det vist hvor stor andel av innbyggerne i den enkelte kommune som har svart «stor tilhørighet» for de ulike geografiske områdene. Oversikten inneholder flere interessante funn, bl.a. når det gjelder variasjon i tilhørighet til hjemkommunen og en betydelig spredning i innbyggernes regionale tilhørighet, jf. tabellen nedenfor.

Geografisk område	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik	Hele Fosen
Del av kommunen	87	79	88	78	73	83	84	81
Kommunen	83	55	80	67	74	67	67	70
Grensekommune*	11	25	6	25	15	5	18	
Fosenregionen	15	25	41	43	34	39	25	35
Trondheim	25	22	28	28	24	35	30	29
Sør-Trøndelag	37	45	47	52	44	57	26	47
Nord-Trøndelag	47	7	6	6	7	6	46	13
Antall spurte	150	150	300	350	350	400	300	2000

*Den av grensekommunene med størst andel "stor tilhørighet"

Tabell 2.1 Andel av innbyggerne med stor tilhørighet til ulike geografiske områder. Prosent.

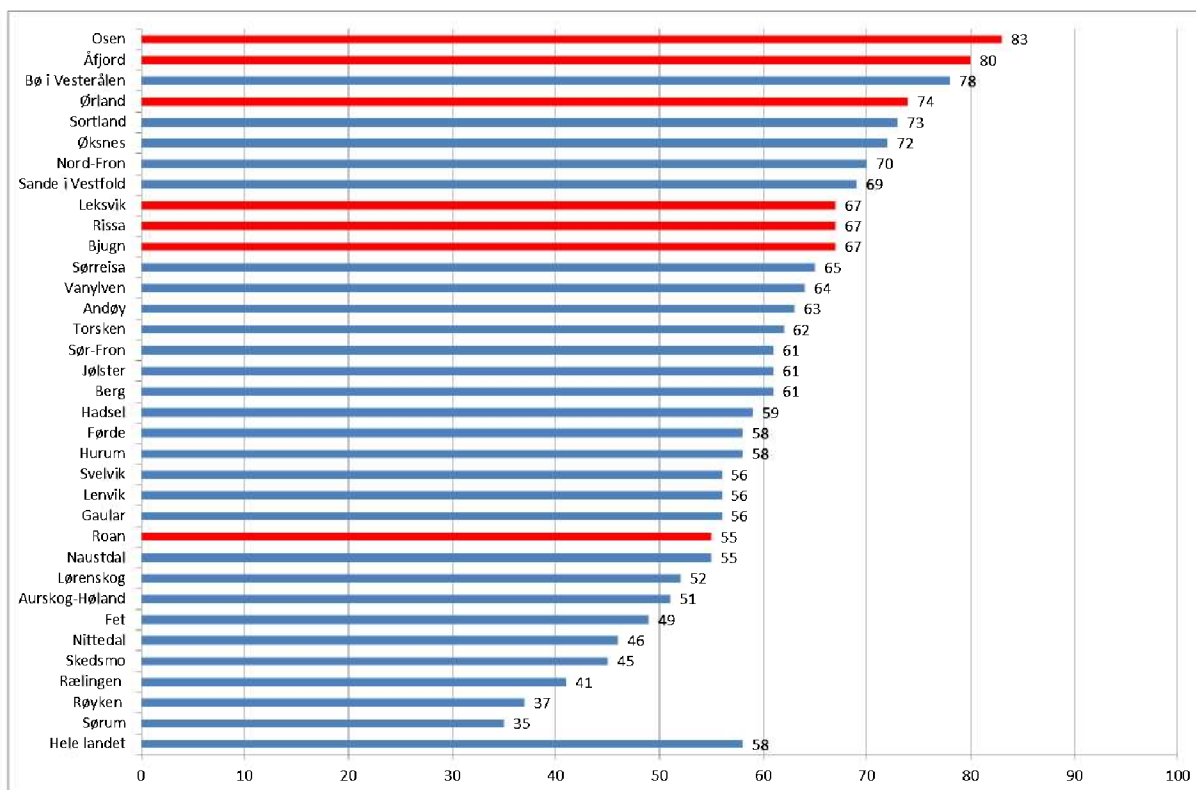
Som forventet har innbyggerne størst tilhørighet til det lokale bostedsområdet. Av alle spurte oppgir 81 prosent at de har stor tilhørighet til det lokale bostedsområdet, varierende fra 73 prosent i Ørland til nærmere 90 prosent i Åfjord og Osen. Tall for 18 forskjellige lokale bostedsområder tyder på at stedsidentiteten står sterk over hele Fosen. Det gjelder særlig lokale bostedsområder som Strand i Osen kommune, Stokksund i Åfjord og Stjørna i Rissa, der nær samtlige svarer at har stor tilhørighet til lokalt bostedsområde, jf. figur nedenfor.

Figur 2.1 Andel stor tilhørighet til lokalt bostedsområde for lokale underområder i kommunene. Prosent. n=2000.

I undersøkelsen observeres betydelige variasjoner i innbyggernes tilhørighet til hjemkommunen. Ganske overraskende finner vi lavest kommunetilhørighet i Roan, der 55 prosent svarer at de har stor tilhørighet til kommunen, høyest i nabokommunene Åfjord og Osen der hhv. 80 og 83 prosent svarer det samme. Sammenliknet med andre kommuner er tallene for Åfjord og Osen den høyeste kommunetilhørigheten som er målt, mens Roan ligger

under gjennomsnittet, jf. referansetall nedenfor. Det observeres også sterk kommunetilhørighet i Ørland (74 prosent) som ligger noe høyere enn nabokommunen Bjugn (67 prosent). Rissa og Leksvik ligger på samme nivå (67 prosent).

Figur 2.2 Andel av innbyggerne som har oppgitt stor tilhørighet til hjemkommunen. Tall fra andre kommuner (1998, 2004, 2005 og 2014) og hele landet (1998). Kilde: NIVI og Respons.

I undersøkelsen svarer 35 prosent av alle spurte at de har stor tilhørighet til Fosen som nærregion. Tilhørigheten til Fosen ligger betydelig lavere i Osen og til dels også Roan lengst nord på Fosenhalvøya, der hhv. 15 og 25 prosent av innbyggerne svarer at de har stor tilhørighet til Fosenregionen. Også Leksvik kommer ut med lavere tall enn Åfjord, Bjugn, Ørland og Rissa, som alle framstår som kjernekommmuner på Fosen.

Tilhørigheten til storbyen Trondheim er betydelig på hele Fosenhalvøya og faktisk nesten på nivå med innbyggernes tilhørighet til Fosen som nærregion. Som ventet er tilhørigheten til Trondheim størst i de to nærmeste kommunene Rissa og Leksvik.

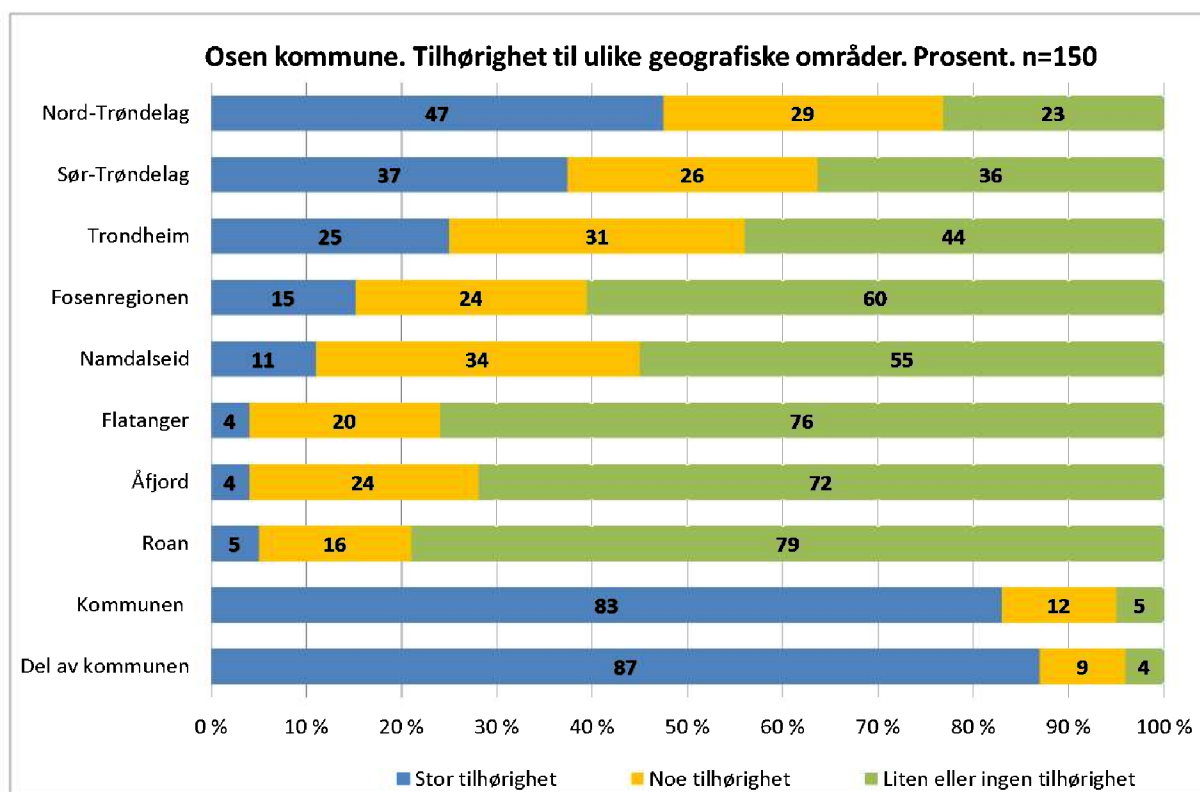
Undersøkelsen dokumenterer klart at folk på Fosen oppfatter seg som trøndere. Når det gjelder fylkestilhørighet til hhv. Sør- og Nord-Trøndelag heller tallene ganske klart i retning av at Leksvik har betydelig større tilhørighet til Nord-Trøndelag enn til Sør-Trøndelag. Bildet er tilnærmet det samme for Osen kommune, der innbyggerne også mener de har større tilhørighet til Nord- enn til Sør-Trøndelag. Kommunenes regionale tilhørighet er nærmere omtalt kommunevis nedenfor.

2.3 Tilhørighetsprofil for Osen

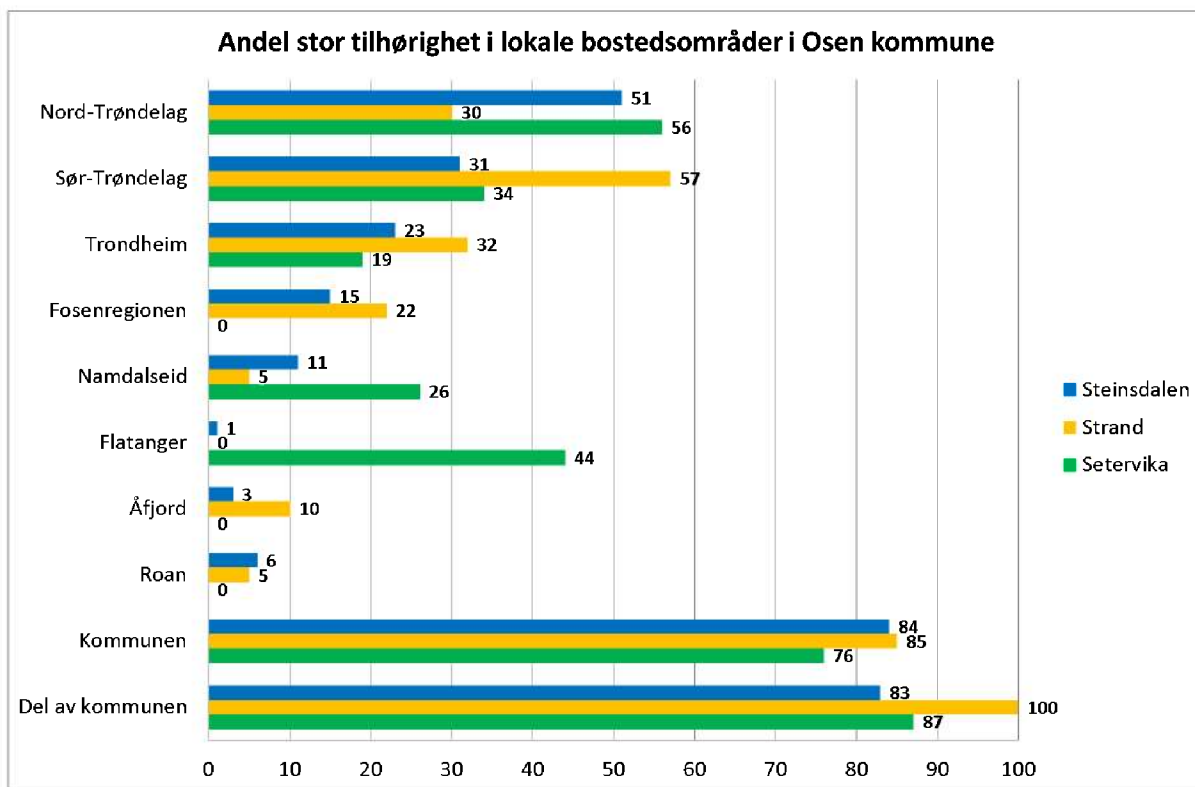
Av figuren nedenfor framgår svarfordeling for 150 spurte innbyggere i Osen kommune. Tallene tilsier meget sterk tilhørighet til lokalt bostedsområde og til kommunen, der tallene ligger på omtrent samme meget høye nivå. Tilhørigheten til nabokommunene er nærmest motsatt ved at et flertall av innbyggerne svarer at de har liten eller ingen tilhørighet til hhv. Roan, Åfjord, Flatanger og Namdalseid. Blant nabokommunene måles høyest tilhørighet til Namdalseid i Nord-Trøndelag.

Også når det gjelder tilhørighet til Fosenregionen, svarer et flertall på 60 prosent at de har liten eller ingen tilhørighet til dette geografiske området. Den regionale tilhørigheten er faktisk sterkere til storbyen Trondheim enn til Fosen. Undersøkelsen tyder på at innbyggerne i Osen har sterkere regional tilhørighet til Nord-Trøndelag enn til Sør-Trøndelag.

Nedenfor følger også en oversikt over svar fra lokale bostedsområder i Osen. Tallene for Strand og Setervika er basert på svært små utvalg og er kun egnet til å gi indikasjoner på interne variasjoner i tilhørighet. Men forbehold om usikkerhet i tallene er det likevel ganske tydelig at innbyggerne i Setervika føler stor tilhørighet til Flatanger og til Nord-Trøndelag fylke. Det er lite overraskende ettersom lokalsamfunnet i Setervika er i den unike kommunikasjonsmessige situasjon at de må kjøre gjennom to nabokommuner i Nord-Trøndelag (Flatanger og Namdalseid) for å komme til eget kommunesenter i Steinsdalen i Osen kommune i Sør-Trøndelag. Til tross for dette tyder undersøkelsen på at innbyggerne i Setervika føler sterk tilhørighet til Osen kommune. Som tidligere understreket tyder tallene på at hele Osen kommune har sterkest regional tilhørighet nordover mot Flatanger, Namdalseid og de andre kommunene i Midtre Namdal.

Figur 2.3 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Osen kommune. Prosent. n=150.

Figur 2.4 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Kretsbaserte tall i Osen kommune. Prosent. n=105 for Steinsdalen, 32 for Strand og 13 for Setervika.

Fra øvrige bakgrunnstall for Osen kan vi trekke ut følgende:

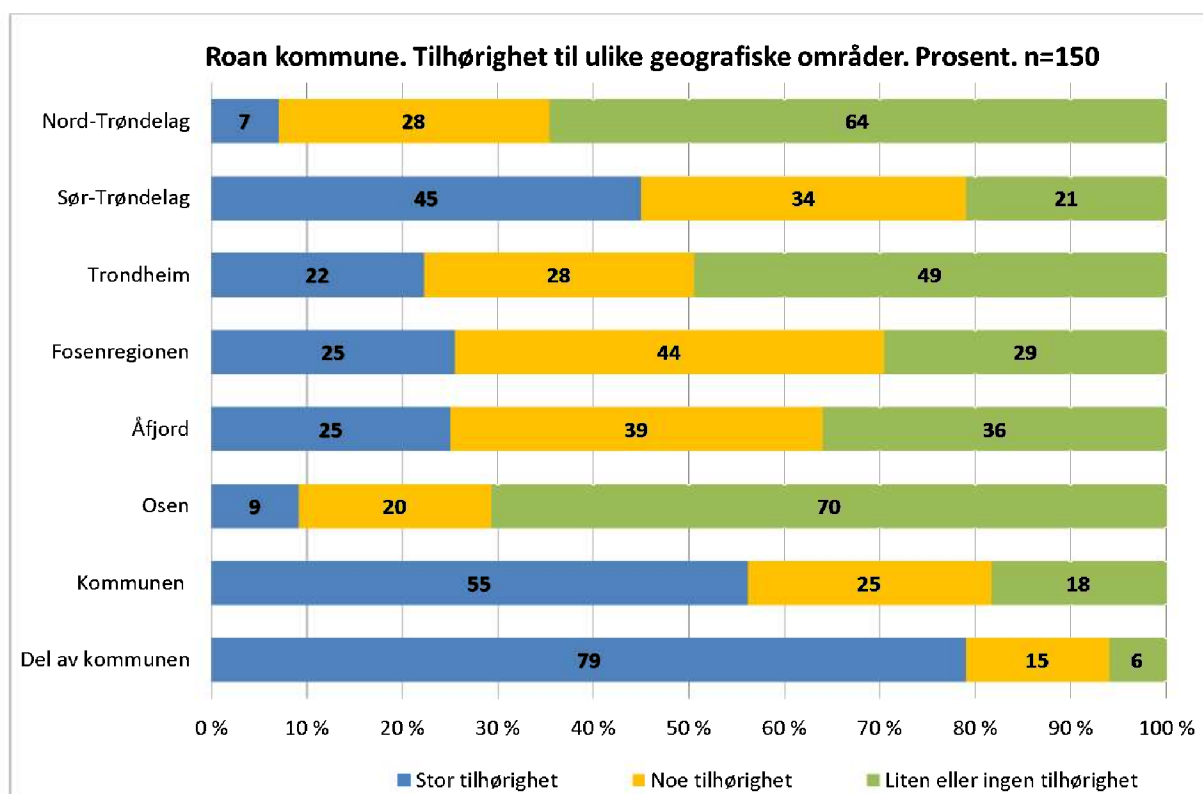
- Tallene for tilhørigheten til lokalt bostedsområde ligger høyt i alle undergrupper i befolkningen.
- Tilhørigheten til kommunen ligger høyere for menn enn for kvinner og høyere blant de eldre enn blant de unge. Offentlig ansatte og yrkesaktive som pendler til arbeid utenfor kommunen har lavest tilhørighet til kommunen.
- Tilhørigheten til Fosenregionen er størst blant de unge under 30 år, der 24 prosent svarer at de har stor tilhørighet til Fosen. Tilhørigheten til Fosen er også markert høyere blant innbyggere med høyt utdanningsnivå sammenliknet med lavt utdanningsnivå.
- Effekt av utdanningsnivå finnes også i tallene for tilhørighet til Trondheim, der nær halvparten av innbyggere med høyest utdanningsnivå svarer at de har stor tilhørighet til storbyen.
- Når det gjelder fylkestilhørighet, er det markerte forskjeller etter både kjønn, alder og yrkesaktivitet. Høy tilhørighet til Sør-Trøndelag finner vi særlig blant menn, innbyggere mellom 30-44 år og yrkesaktive i privat sektor. Høy tilhørighet til Nord-Trøndelag finner vi særlig blant kvinner, delvis også blant den eldre delen av befolkningen og yrkesaktive i offentlig sektor.

2.4 Tilhørighetsprofil for Roan

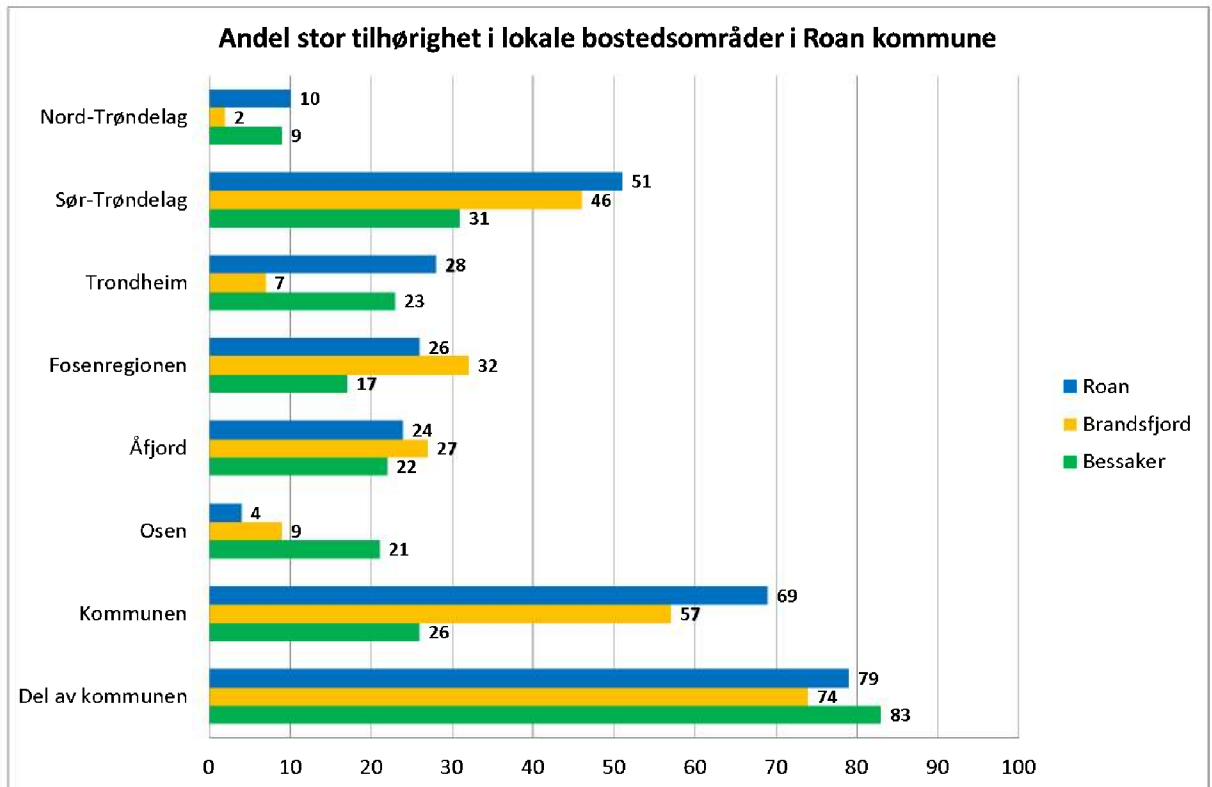
Av figuren nedenfor framgår svarfordeling for 150 spurte innbyggere i Roan kommune. Undersøkelsen av tilhørighet i Roan inneholder minst to viktige funn, dels et overraskende lavt nivå for tilhørighet til kommunen og dels en avklaring av at Roan er en sørvendt kommune mot Åfjord og de andre kommunene på Fosenhalvøya som del av Sør-Trøndelag fylke. Forskjellene i tallene for regional tilhørighet mellom Roan og Osen er markerte og angir at det kan være naturlig å skille de to kommunene når det gjelder kommunal orientering og integrasjonsretning.

Tallene for de lokale bostedsområdene må tolkes med forsiktighet som følge av små utvalg for Brandsfjord og Bessaker. Det er likevel grunn til å understreke de store lokale forskjellene i innbyggernes tilhørighet til kommunen. Det gjelder særlig for Bessaker lengst nord mot Osen hvor kun 26 prosent svarer at de har stor tilhørighet til Roan kommune.

I øvrige bakgrunnstall finner vi ingen store utslag etter kjønn, alder, utdanning eller yrkesaktivitet. Tallene tyder på at det først og fremst er lokalt bostedsområde og avstand fra kommunesenteret som forklarer ulikhetene i tilhørighet til Roan kommune.

Figur 2.5 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Roan kommune. Prosent. n=150.

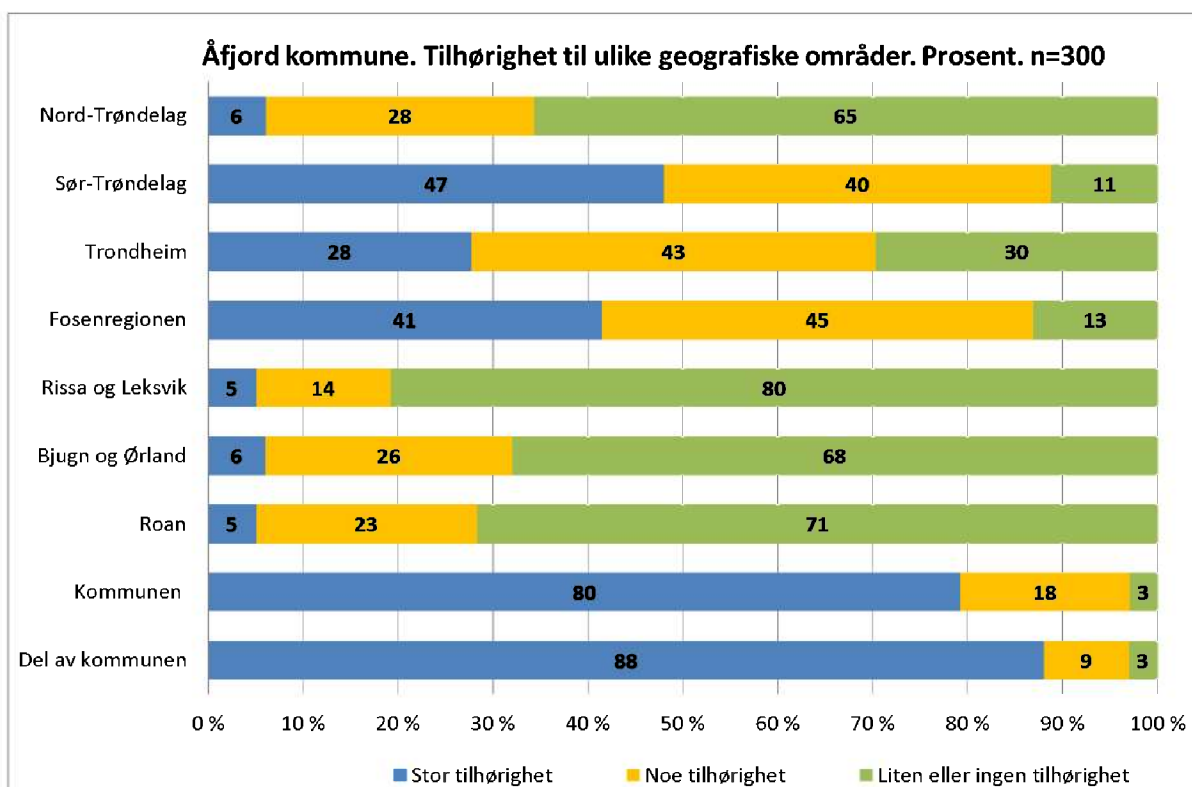

Figur 2.6 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Kretsbaserte tall i Roan kommune. Prosent. n=73 for Roan, 40 for Brandsfjord og 36 for Bessaker.

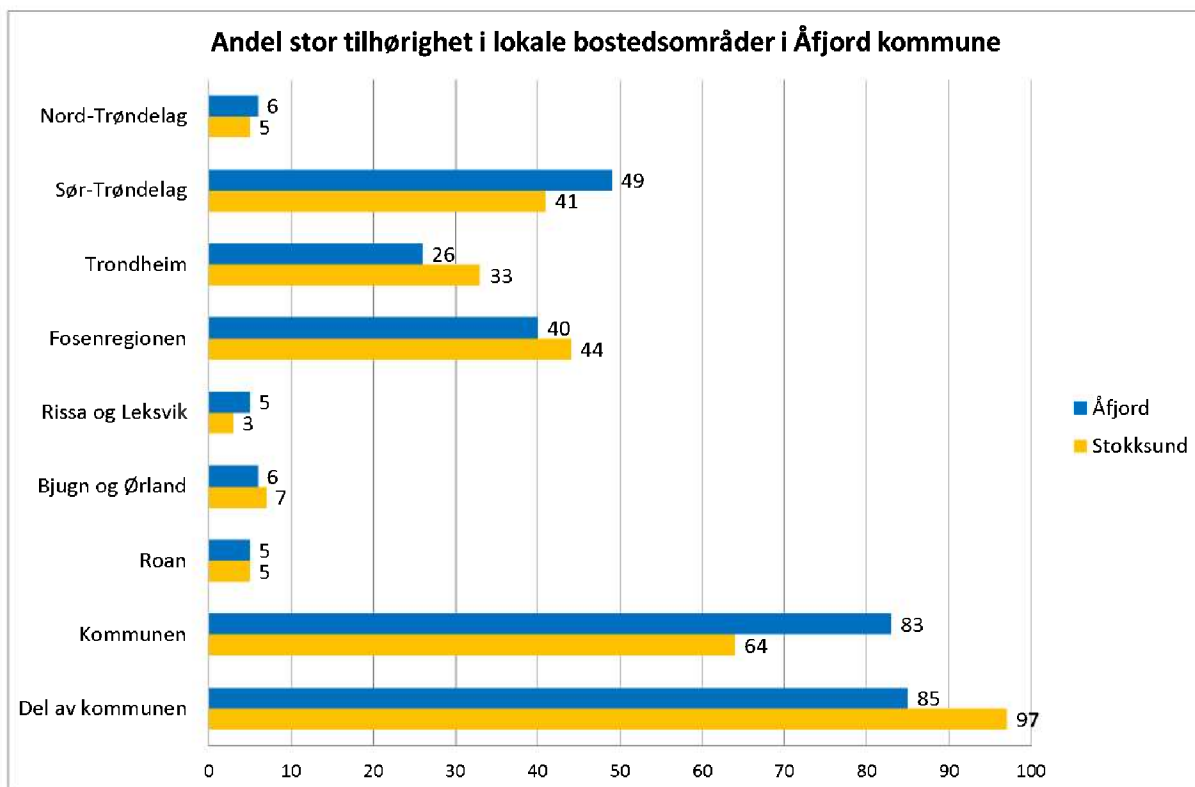
2.5 Tilhørighetsprofil for Åfjord

Svarene fra 300 spurte i Åfjord tyder på meget sterk steds- og kommunetilhørighet og en klar regional tilhørighet til Fosen som nærregion. Innbyggerne har gjennomgående svak tilhørighet til alle nabokommuner, både Roan og de større kommunene sørover. Tallene for lokalområdene Åfjord og Stokksund tilsier en noe lavere kommunetilhørighet og sterkere stedsidentitet i Stokksund enn i kommunesenteret Åfjord. Kommunen framstår som en homogen enhet når det gjelder regionale tilhørighetsforhold.

Av øvrige bakgrunnstall går det fram at både stedstilhørigheten og kommunetilhørigheten er stor i alle deler av befolkningen. Lavest kommunetilhørighet registreres blant innbyggere med kortest botid i kommunen (0-5 år), men selv i denne gruppen svarer 60 prosent at de har stor tilhørighet til Åfjord.

Figur 2.7 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Åfjord kommune. Prosent. n=300.

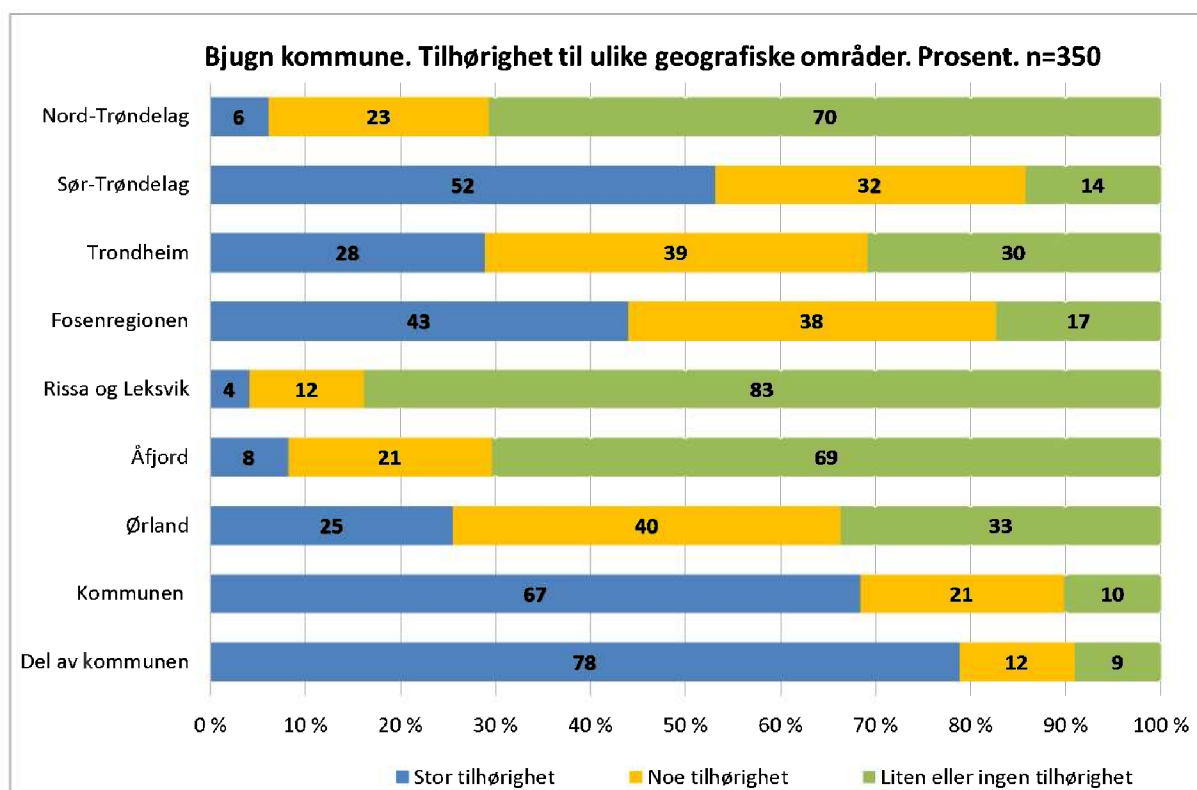
Figur 2.8 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Kretsbaserte tall for Åfjord kommune. Prosent. n=242 for Åfjord, 58 for Stokksund.

2.6 Tilhørighetsprofil for Bjugn

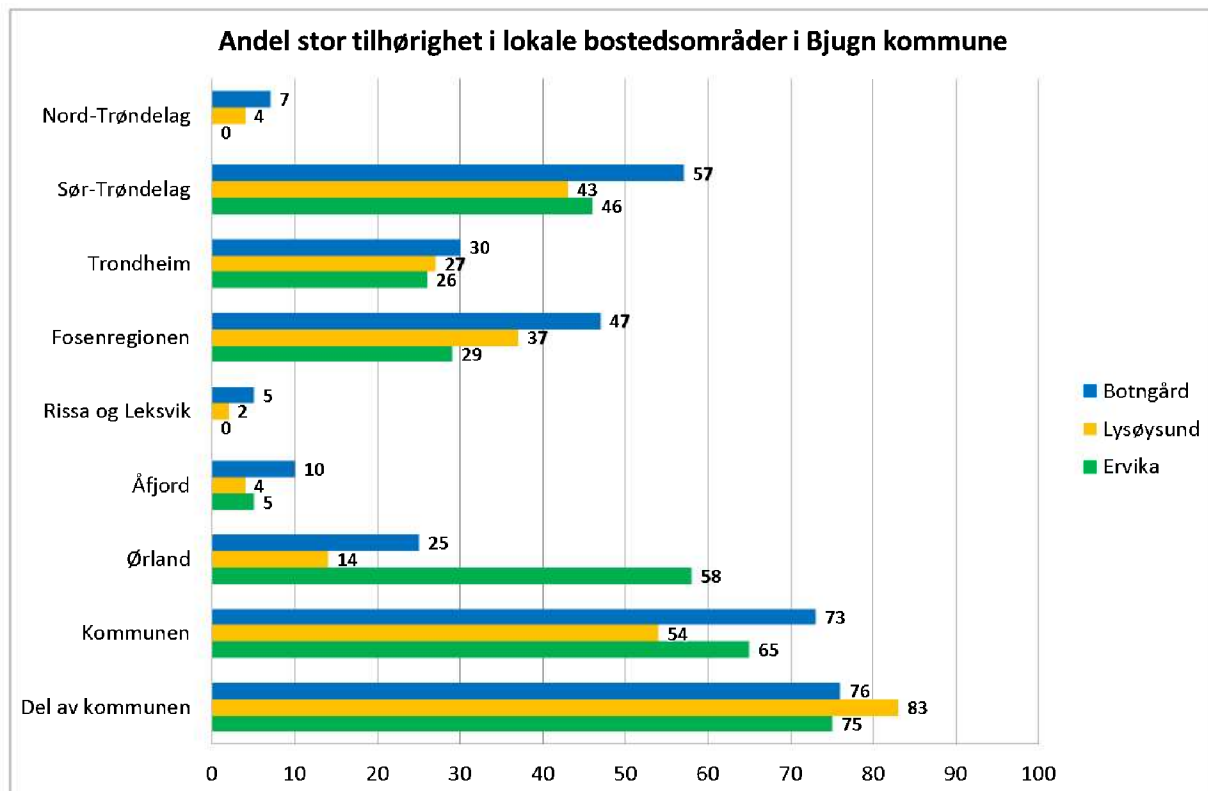
Svar fra 350 innbyggere i Bjugn tyder på en ganske lik tilhørighetsprofil som for Åfjord, men noen svakere steds- og kommunetilhørighet. Innbyggerne i Bjugn har også sterkere tilhørighet til en nabokommune og det er naturlig nok Ørland som mange av innbyggerne i Bjugn føler tilhørighet til. En andel på 25 prosent av innbyggerne i Bjugn svarer at de har stor tilhørighet til Ørland. Motsatt er det 15 prosent av innbyggerne i Ørland som svarer at de har stor tilhørighet til Bjugn. Det gjensidige tilhørighetsforholdet mellom Bjugn og Ørland er det sterkeste vi finner på Fosen, sterkere enn tilsvarende mellom Rissa og Leksvik.

Av kretstallene for Bjugn er det interessant å observere at innbyggerne i Ervika nærmest Ørland har nesten like sterk tilhørighet til Ørland som til hjemkommunen Bjugn. Det må her tas forbehold om lite utvalg og dermed usikre tall for Ervika. Også tallene for lokalområdet Lysøysund lengst nord i Bjugn er interessante, særlig ved at innbyggerne her oppgir sterkere stedstilhørighet og lavere kommunetilhørighet sammenliknet med innbyggere i kommunesenteret Botngård. Det er samme tendens som for Stokksund nord i Åfjord kommune.

I øvrige bakgrunnstall for Bjugn går det fram at steds- og kommunetilhørighet særlig er avhengig av innbyggernes botid i kommunen. Tilhørigheten til Ørland er sterkest blant yrkesaktive som pendler til Ørland.

Figur 2.9 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Bjugn kommune. Prosent. n=350.

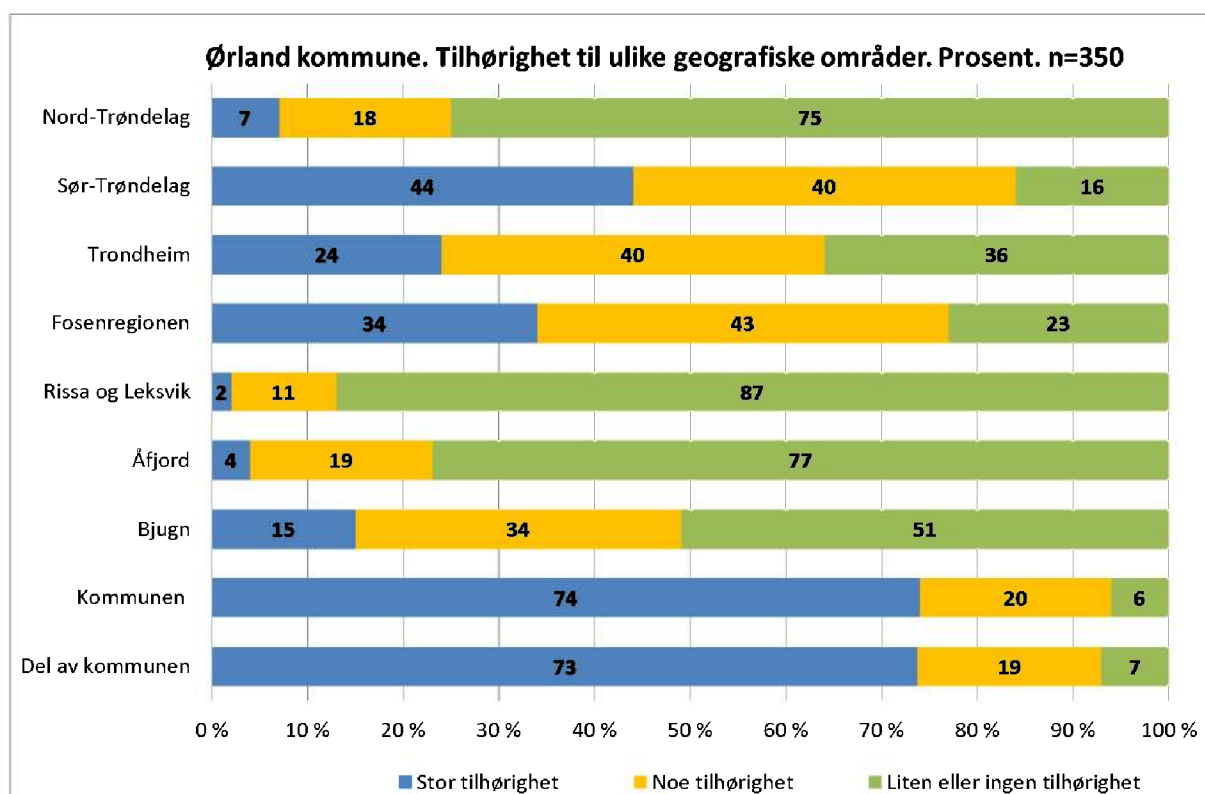

Figur 2.10 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Kretsbaserte tall for Bjugn kommune. Prosent. n=229 for Botngård, 95 for Lysøysund og 26 for Ervika.

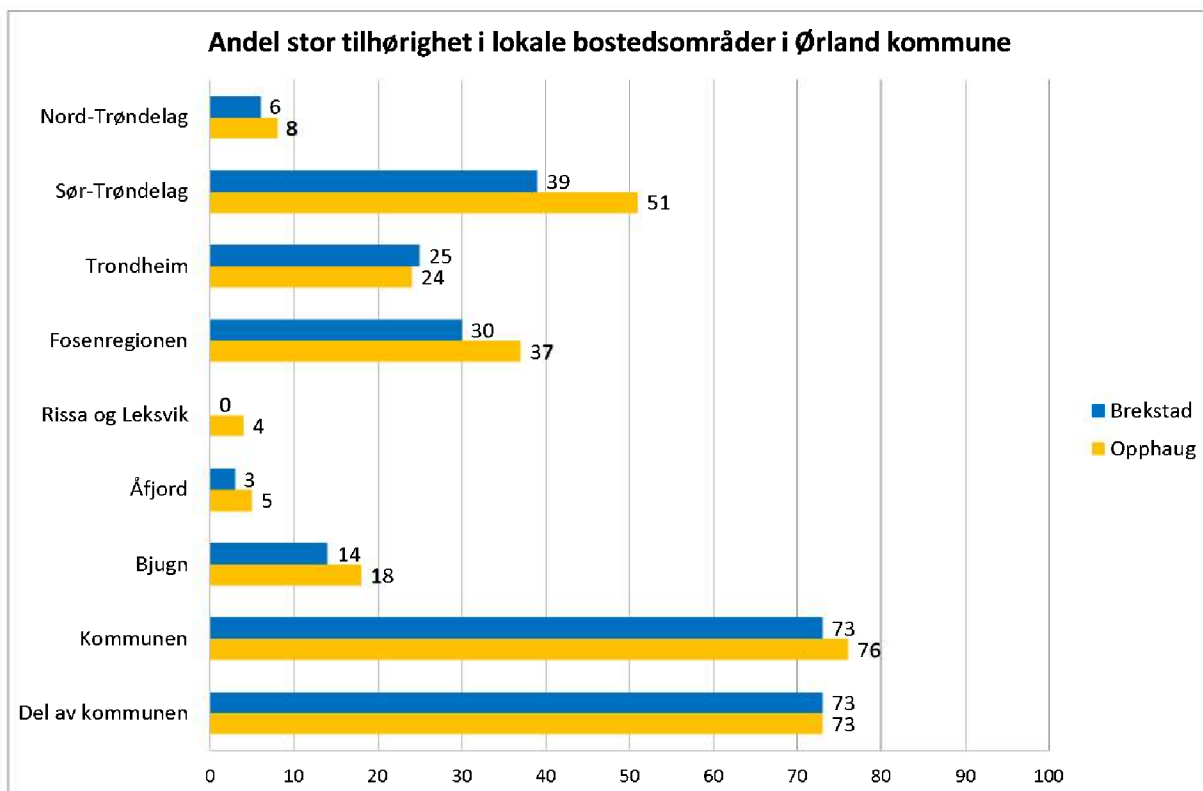
2.7 Tilhørighetsprofil for Ørland

Svar fra 350 innbyggere tyder på sterk kommunetilhørighet og en homogen kommune, jf. tall for de lokale bostedsområdene Brekstad og Opphaug. Som nevnt er tilhørigheten til Bjugn betydelig, men ikke like sterk som tilhørighet blant innbyggere i Bjugn i motsatt retning. Tallene for tilhørighet til Trondheim og delvis også Fosen er kanskje overraskende lave sammenliknet med nabokommuner og ut fra Ørlands sentrale plassering med direkte kommunikasjon til Trondheim.

Av øvrige bakgrunnstall går det fram at både steds- og kommunetilhørigheten er til dels betydelig lavere blant unge under 30 år og innbyggere med kort botid i kommunen. Også i Ørland er det pendlere til Bjugn som føler sterkest tilhørighet til Bjugn.

Figur 2.11 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Ørland kommune. Prosent. n=350.

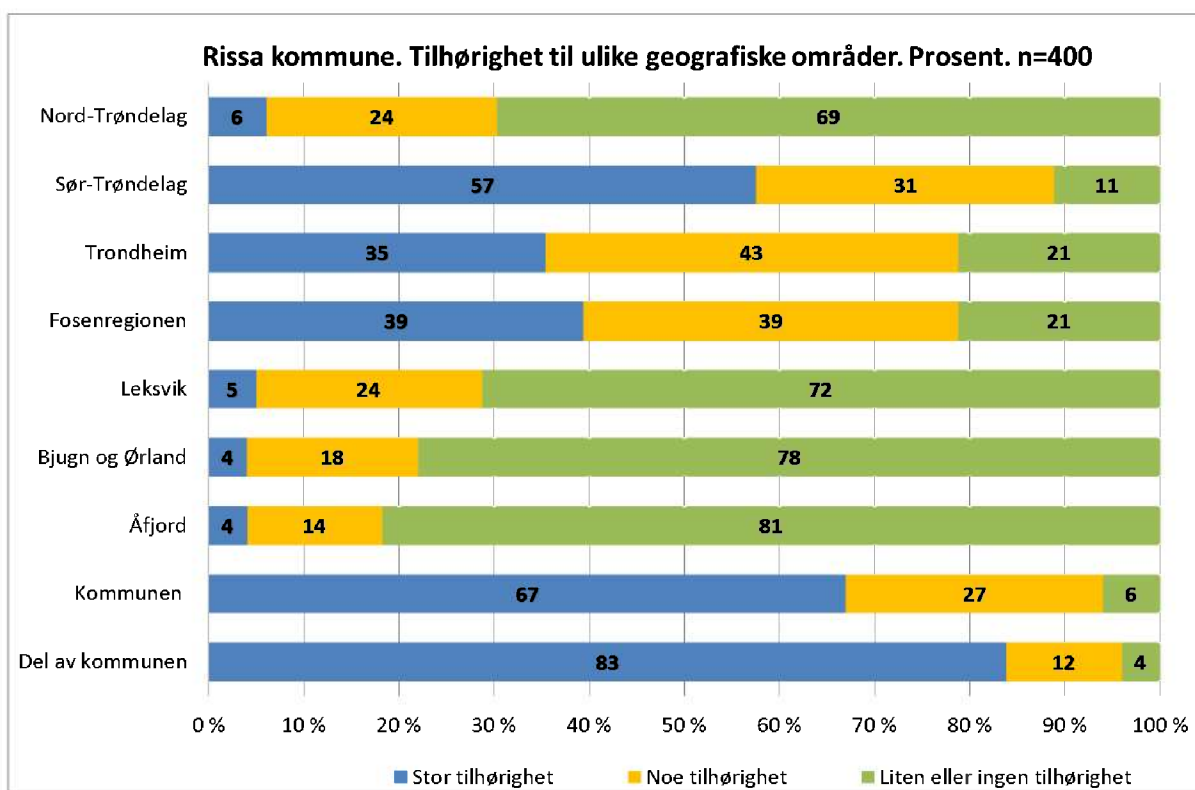
Figur 2.12 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Kretsbaserte tall for Ørland kommune. Prosent. n=204 for Brekstad, 131 for Opphaug.

2.8 Tilhørighetsprofil for Rissa

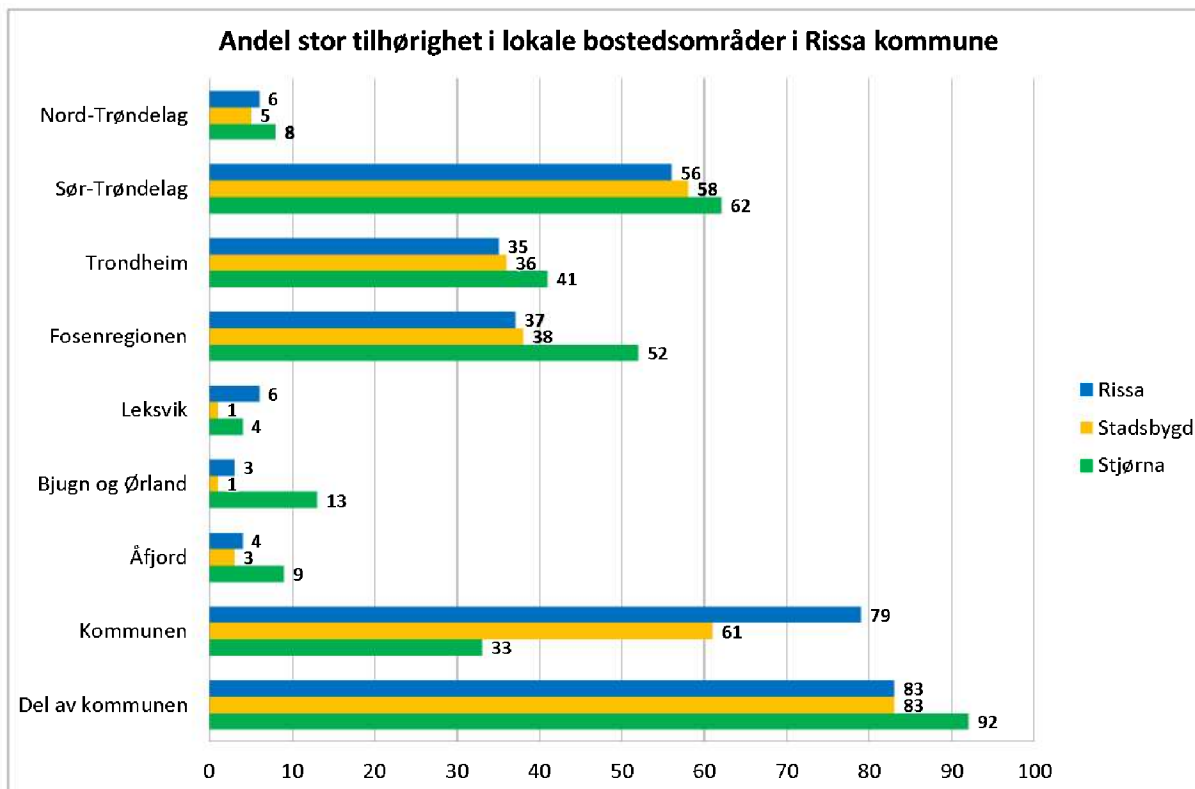
Av 400 spurte i Rissa oppgir hele 83 prosent at de har stor tilhørighet til lokalt bostedsområde, mens 67 prosent oppgir at de har stor tilhørighet til kommunen. Tallene er uttrykk for en meget sterk stedsidentitet og ganske høyt nivå på samlet kommunetilhørighet. Tallene for de tre bostedsområdene viser imidlertid store variasjoner i innbyggernes kommunetilhørighet, fra 79 prosent i kommunesenteret Rissa, til 61 prosent i Stadsbygd og helt ned i 33 prosent for Stjørna, målt som andel stor tilhørighet. Tallene for Stjørna er meget lave og på nivå med Bessaker i Roan kommune.

Innbyggerne i Rissa har for øvrig en relativt sterk regional tilhørighet til både Fosen og til Trondheim. Tallene for Stjørna er igjen interessante ved at det kan se ut som at lave tall for kommunetilhørighet kompenseres med høyere tall for steds- og regiontilhørighet. Tallene for Stjørna må imidlertid tolkes med forsiktighet som følge av begrenset utvalg.

Av øvrige bakgrunnstall går det fram at tilhørigheten til kommunen er like stor blant de unge som blant de eldre, men betydelig lavere blant innbyggere med kort botid i kommunen. Tilhørigheten til alle nabokommuner ligger lavt. Det gjelder også Leksvik hvor det pågår diskusjoner om kommunesammenslutning.

Figur 2.13 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Rissa kommune. Prosent. n=400.

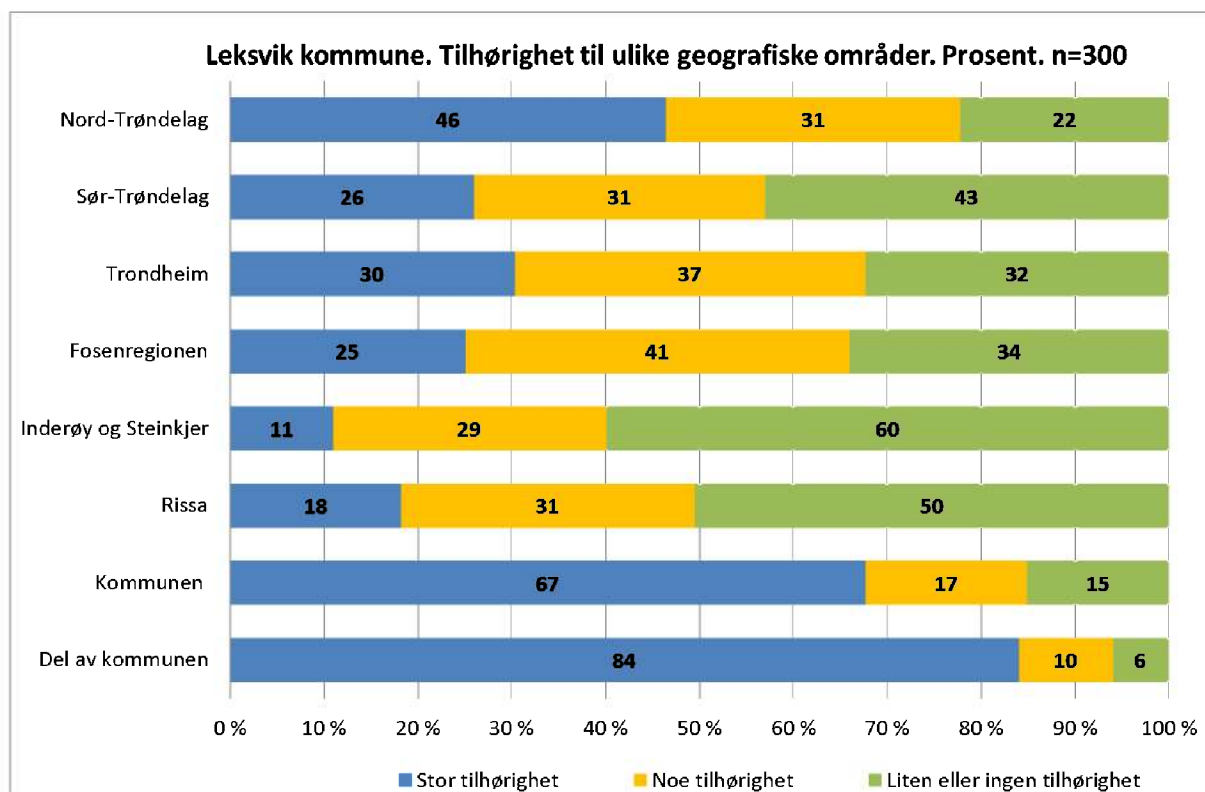
Figur 2.14 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Kretsbaserte tall. Prosent. n=238 for Rissa, 103 for Stadsbygd og 48 for Stjørna.

2.9 Tilhørighetsprofil for Leksvik

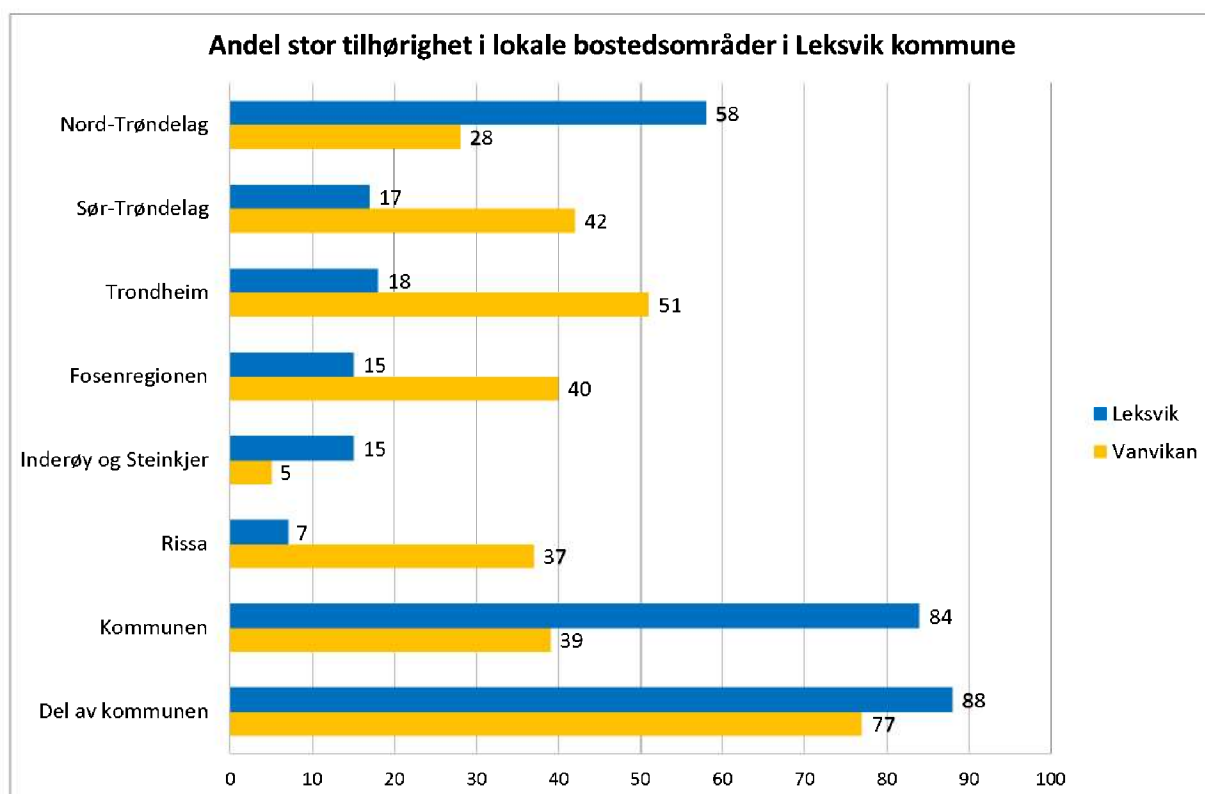
Resultatene fra 300 spurte i Leksvik preges av sterk stedstilhørighet og en relativt sterk kommunetilhørighet når vi ser på kommunen samlet. Leksvik har en litt avvikende regional tilhørighetsprofil som kjennetegnes ved en omtrent like sterk tilhørighet til Trondheim som til Fosen. Tallene for fylkestilhørighet avviker fra de andre Fosenkommunene (unntatt Osen) ved at en stor andel av innbyggerne føler tilhørighet til Nord-Trøndelag.

Ser vi nærmere på tallene for de to lokalområdene i Leksvik, framstår Leksvik som en delt kommune. Innbyggerne i kommunesenteret Leksvik har en meget sterk steds- og kommunetilhørighet og en regional tilhørighet som preges av nær tilknytning til Nord-Trøndelag. Bildet for Vanvikan lenger sør i kommunen er til dels sterkt avvikende, dels gjennom en betydelig lavere kommunetilhørighet og dels gjennom en klar regional tilhørighet mot Fosen, Trondheim og Sør-Trøndelag. Innbyggerne i Vanvikan har like sterk tilhørighet til nabokommunen Rissa som til hjemkommunen Leksvik. I tidligere målinger har vi ikke sett en så systematisk delt kommuneprofil som for Leksvik.

I øvrige bakgrunnstall finner vi ikke store utslag, med unntak av at pendlere og innbyggere med kort botid har lavere kommunetilhørighet enn tilsvarende yrkesaktive med arbeidsplass i hjemkommunen og innbyggere med lang botid. Det kan nevnes at tilhørigheten til Nord-Trøndelag er sterkest blant de unge under 30 år, der et flertall på 62 prosent oppgir at de har stor tilhørighet til Nord-Trøndelag. Tallene for de unge henger antakelig sammen med hvor de unge har gått på videregående skole.

Figur 2.15 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Leksvik kommune. Prosent. n=300.

Figur 2.16 Innbyggernes tilhørighet til ulike geografiske områder. Kretsbaserte tall. Prosent. n=187 for Leksvik og 113 for Vanvikan.

3 Serviceadferd

I undersøkelsen er det stilt tre spørsmål for å kartlegge hvor innbyggerne orienterer seg når det gjelder større innkjøp av dagligvarer, innkjøp av klær, sko og annet utstyr til personlig bruk eller til egen bolig, samt bruk av kulturtilbud som ikke finnes i egen kommune. Spørsmålene har som formål å avdekke hvor innbyggerne orienterer seg på servicemarkedet, herunder retning og styrke på innbyggernes regionale tilhørighet.

Svarene tyder på at et klart flertall av innbyggerne forholder seg til hjemkommunen når det gjelder større innkjøp av dagligvarer, rundt halvparten forholder seg til hjemkommunen når det gjelder andre typer innkjøp, mens Trondheim er byen for de fleste når det gjelder kulturtilbud som ikke finnes i egen kommune.

3.1 Større innkjøp av dagligvarer

Av tabell 3.1 går det fram at det forekommer svært lite kryssing av kommunegrenser når det gjelder større innkjøp av dagligvarer. I Åfjord, Bjugn, Ørland og Rissa svarer over 90 prosent at slike innkjøp vanligvis skjer i hjemkommunen. I Osen, Roan og Leksvik svarer omkring 25 prosent at slike innkjøp skjer i andre kommuner. I Osen svarer 11 prosent at de benytter butikker i Steinkjer og åtte prosent Namsos, i Roan svarer 18 prosent Åfjord, mens i Leksvik svarer 14 prosent at de benytter butikker i Rissa.

Tallene for de lokale bostedsområdene viser betydelig større variasjon. Setervika i Osen er sterkt koplet mot Namsos, mens resten av kommunen er like mye vendt mot Steinkjer som mot Namsos. I Roan er særlig Brandsfjorden sterkt orientert mot Åfjorden. I Vanvikan i Leksvik kommune svarer 31 prosent at de gjør større innkjøp av dagligvarer i Rissa.

Større innkjøp av dagligvarer	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik	Hele Fosen
I hjemkommunen	76	73	96	91	97	92	72	89
Osen		2						
Roan								
Åfjord	2	18				1		1
Bjugn		1			1			
Ørland				8		1		2
Rissa							14	2
Leksvik								
Trondheim	3	4	3	1	2	5	6	3
Steinkjer	11	1				1	6	1
Namsos	8	1						
Andre kommuner	1							
Ikke sikker		2		1			2	1
Ikke aktuelt								
Sum	100	100	100	100	100	100	100	100
Antall spurte	150	150	300	350	350	400	300	2000

Tabell 3.1 Steder hvor innbyggerne på Fosen vanligvis gjør større innkjøp av dagligvarer. Prosent.

3.2 Innkjøp av klær, sko og utstyr

Av tabell 3.2 går det fram at ca. halvparten av innbyggerne oppgir hjemkommunen også for denne typen innkjøp, men det er her større variasjoner mellom kommunene. I Osen, Roan og Leksvik skjer i all hovedsak slike innkjøp i andre kommuner enn hjemkommunen. I Osen er det Steinkjer og Namsos som er stedet, i Roan er det Åfjord og dernest Trondheim og i Leksvik er det først og fremst Trondheim og dernest Steinkjer som er stedet for slike innkjøp.

I de øvrige kommunene pekes det nesten utelukkende på Trondheim som handelssenter for denne typen innkjøp. Det gjelder med unntak for Bjugn hvor 23 prosent oppgir at de handler denne typen varer i Ørland. Motsatt er det svært lite handelslekkasje fra Ørland til Bjugn.

Igen finner vi at Setervika i Osen er sterkt koplet mot Namsos, mens resten av Osen kommune forholder både til Namsos og Steinkjer, med Steinkjer hakket foran som handelssted. Majoriteten av innbyggerne i Brandsfjorden i Roan gjør innkjøp av klær, sko og annet utstyr i Åfjord. I Bjugn er Ervika handelsmessig sterkere koplet opp mot Brekstad enn mot Botngård for denne typen varer og i Vanvikan svarer nær 70 prosent at slik handel foregår i Trondheim.

Innkjøp av klær, sko og annet utstyr til personlig bruk eller til egen bolig	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik	Hele Fosen
I hjemkommunen	3	8	74	44	76	40	20	47
Osen		1						
Roan								
Åfjord	4	40		1		1		2
Bjugn						2		0
Ørland				23		2		5
Rissa				1			7	1
Leksvik								
Trondheim	11	34	20	22	18	50	41	31
Steinkjer	42	10	1			1	24	6
Namsos	39	5						2
Andre kommuner	1	1	1	2	3	1	3	2
Ikke sikker	1	2	3	6	3	4	3	4
Ikke aktuelt								
Sum	100	100	100	100	100	100	100	100
Antall spurte	150	150	300	350	350	400	300	2000

Tabell 3.2 Steder hvor innbyggerne på Fosen vanligvis gjør innkjøp av klær, sko og annet utstyr til personlig bruk eller til egen bolig. Prosent.

3.3 Kulturtilbud som ikke dekkes i hjemkommunen

Av tabell 3.3. går det fram at først og fremst Trondheim er kulturbyen når det kommer til kulturtilbud som ikke dekkes av den enkelte kommune på Fosen. Tabellen gir grunn til å nevne to viktige unntak, dels ved at Osen har en delt og likeverdig bytilknytning til Namsos og Steinkjer, dels ved at Ørland også har en kulturfunksjon i forhold til mange innbyggere i Bjugn.

Kulturtilbud som du ikke får dekket i egen kommune	Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Rissa	Leksvik	Hele Fosen
Osen		2						
Roan								
Åfjord		12			1			1
Bjugn			10		12	2		4
Ørland		2	5	31		3		9
Rissa							4	1
Leksvik								
Trondheim	20	36	51	29	49	70	59	51
Steinkjer	23	5		1		1	11	3
Namsos	24	3						1
Andre kommuner	3	1	1	3	4	1	4	2
Ikke sikker	5	5	6	6	3	3	4	4
Ikke aktuelt	25	33	26	29	31	21	18	23
Sum	100	100	100	100	100	100	100	100
Antall spurte	150	150	300	350	350	400	300	2000

Tabell 3.3 Steder hvor innbyggerne på Fosen vanligvis bruker kulturtilbud som de ikke får dekket i egen kommune. Prosent.

4 Holdning til alternativer for inndeling av Fosen

Følgende betingede spørsmål ble stilt: *Ulike alternativ for kommunesammenslutning i Fosen-regionen er diskutert. Hvordan stiller du deg til følgende alternativer av sammenslutning av kommuner:*

- a) Én Fosenkommune bestående av alle syv kommunene dvs. Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Ørland, Rissa, og Leksvik?*
- b) To Fosenkommuner hvor den ene består av Rissa og Leksvik, og den andre av Ørland, Bjugn, Åfjord, Roan, og Osen?*
- c) Tre Fosenkommuner hvor den ene består av Rissa og Leksvik, den andre av Ørland og Bjugn, og den tredje av Åfjord, Roan og Osen?*

På spørsmålene ble det bedt om gradering med følgende skala: Svært positiv, ganske positiv, verken positiv eller negativ, ganske negativ, svært negativ, ikke sikker.

Videre ble det stilt følgende oppfølgingsspørsmål til alle: *Hvis kommunesammenslutning blir aktuelt, hvilket av disse alternativene mener du vil være det beste alternativet?* Svaralternativer var: Én Fosenkommune, to Fosenkommuner, tre Fosenkommuner, ingen av delene og ikke sikker.

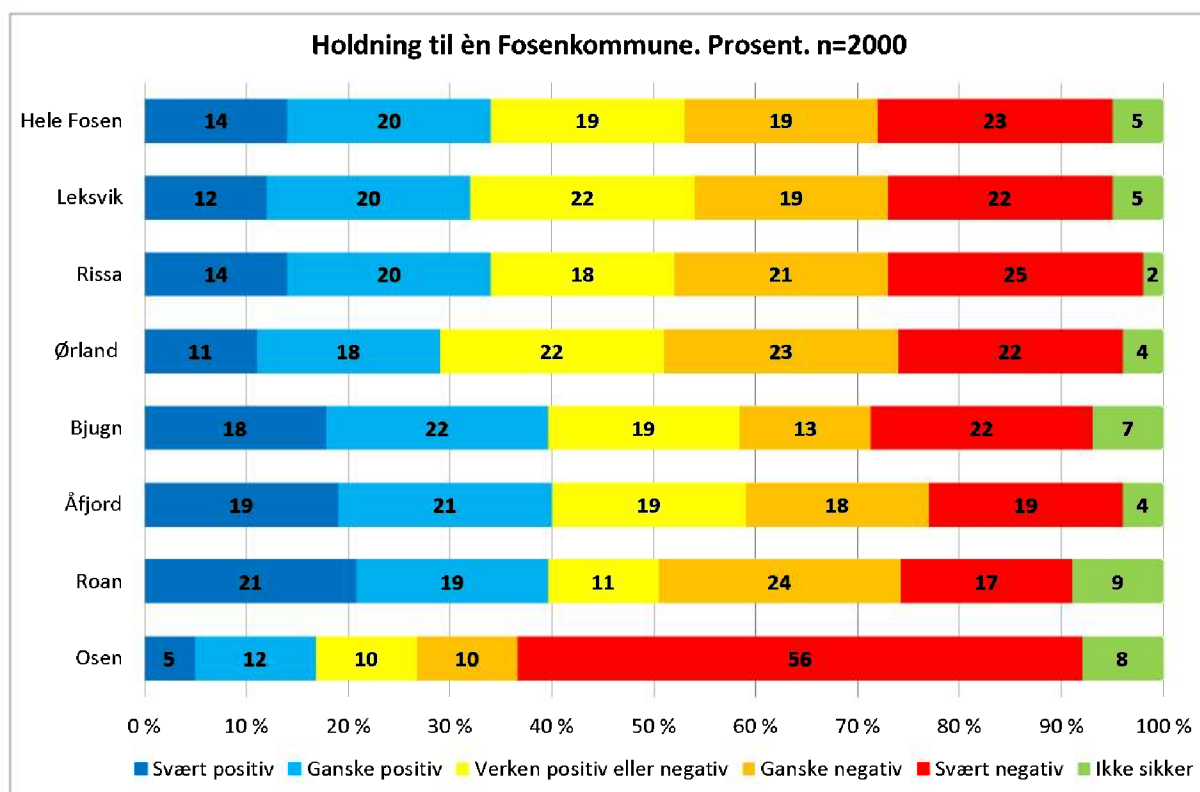
Alle informanter fikk også følgende spørsmål: *Mener du det finnes andre alternativer for sammenslutning som kan være bedre for din kommune? Hvis ja, hvilke kommuner inngår i dette alternativet?*

I det følgende redegjøres det for svarene på disse spørsmålene.

4.1 Holdning til én Fosenkommune

En tredjedel av innbyggerne på Fosen (34 prosent) er i dag positive til en regionkommune bestående av alle syv kommunene, mens 42 prosent stiller seg negativ til en slik løsning. Én kommune på Fosen ville innebære en kommune på vel 25.000 innbyggere. Andelen positive varierer fra 17 prosent i Osen til 40 prosent i Bjugn, Åfjord og Roan.

Tatt i betraktning av at dette er en form for nullpunktmåling, der holdninger måles på bakgrunn av generell debatt og ikke konkrete utredninger, kan dette betraktes som betydelig interesse for ideen om en regionkommune bestående av hele Fosen. Det gjelder vel og merke med unntak for Osen, hvor et flertall av innbyggerne stiller seg svært negative til Fosen som én kommune. Den mest aktuelle løsningen for Osen kan ligge i integrasjon nordover mot kommunene i Midtre Namdal, jf. konkretisering nedenfor. Det kan bemerkes at hovedtallene ikke endres mer enn noen få prosentpoeng hvis vi tar bort Osen fra tallmaterialet.

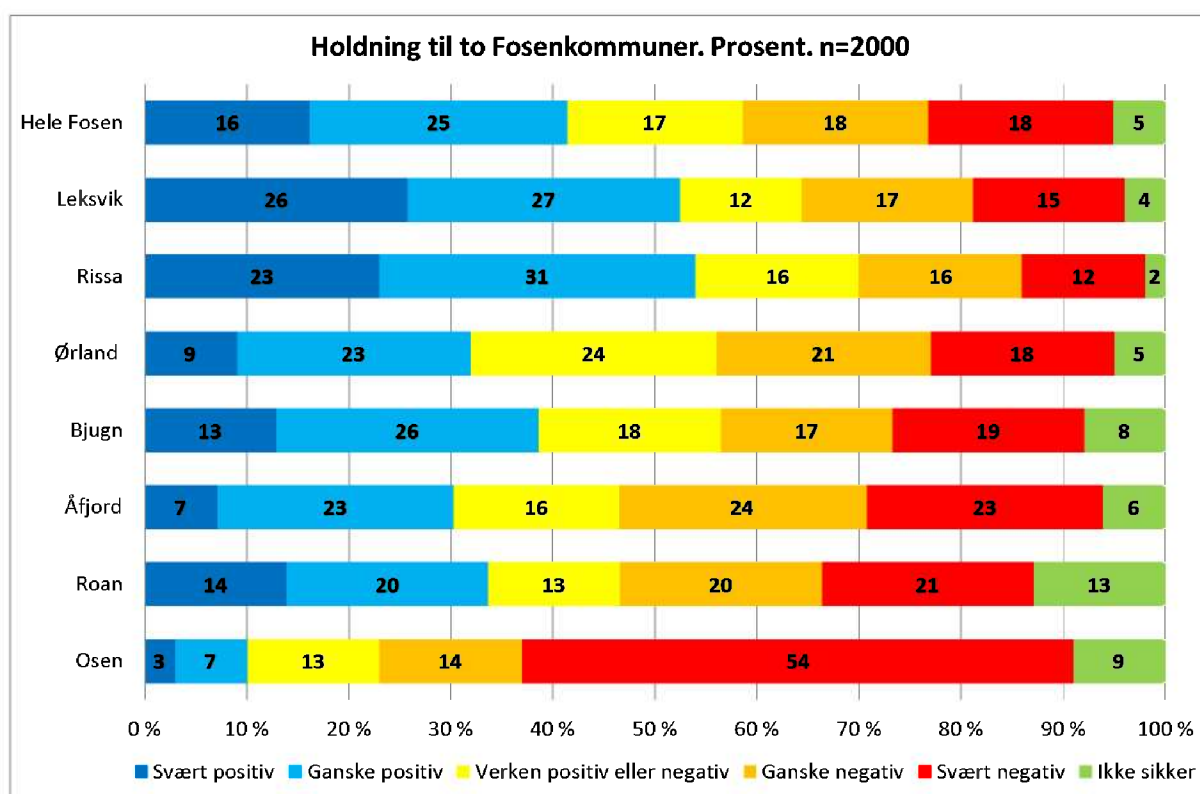

Figur 4.1 Innbyggernes holdning til én Fosenkommune. Hele Fosen og kommunevis fordeling. Prosent. n=2000.

4.2 Holdning til to Fosenkommuner

En større andel på 41 prosent stiller seg positive til en løsning med to Fosenkommuner, der den ene består av Rissa og Leksvik og den andre av Ørland, Bjugn, Åfjord, Roan og Osen. En slik to-delning av Fosen vil innebære en ytre kystkommune med 15.000 innbyggere og en indre Fosen kommune med vel 10.000 innbyggere.

Holdningen til to Fosenkommuner er mest positiv i Rissa og Leksvik, der et flertall av innbyggerne stiller seg positive til en slik løsning. En slik indre Fosen kommune er en aktuell løsning som er utredet og under vurdering i de to kommunene. Det er ikke på samme måte tilfelle med en evt. ytre Fosen kommune som vil være både større i areal og en mer kompleks kommune ut fra etablert senterstruktur og avstander. Tallene tilsier at det er litt større tilslutning til en slik løsning i Bjugn enn blant de andre kommunene, noe som kan henge sammen med at Bjugn ville fått en mer sentral plassering mellom Ørland og Åfjord. I Åfjord og Roan er det faktisk større tilslutning til én Fosenkommune enn til en slik to-delning av Fosen. Heller ikke her påvirker negative tall for Osen hovedtallene i nevneverdig grad.

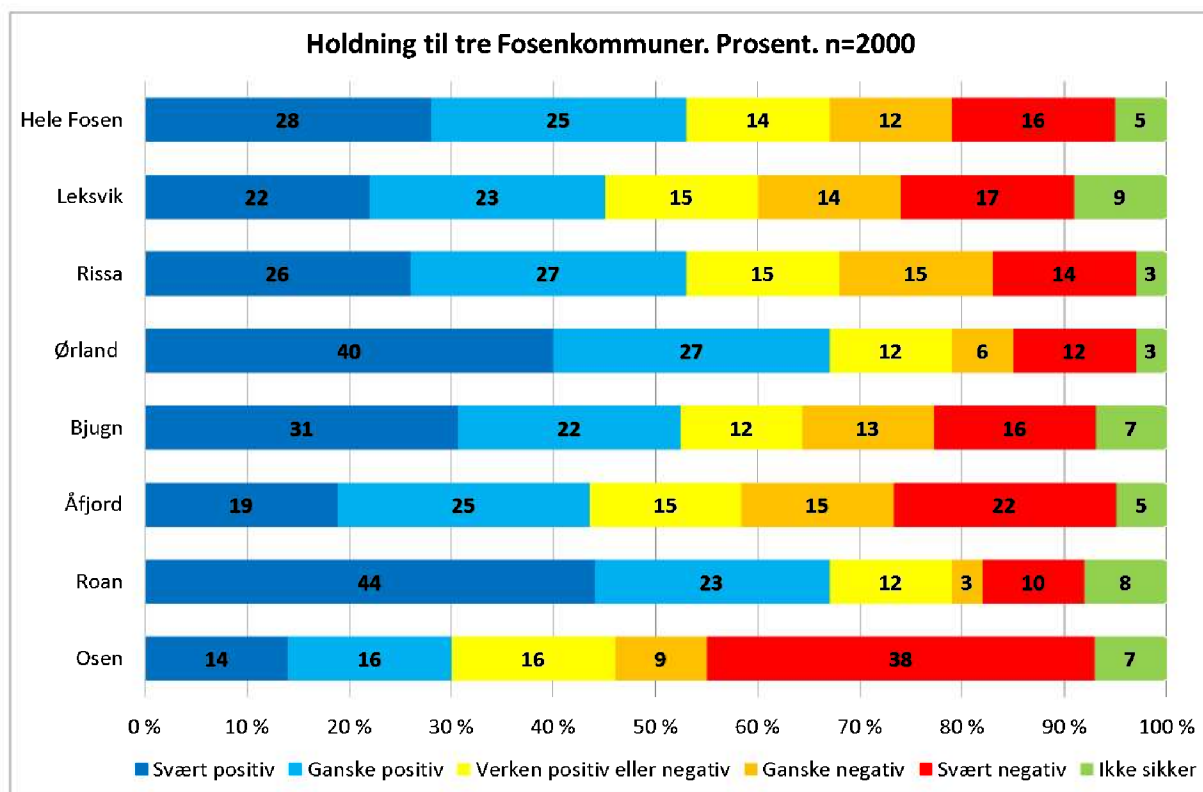
Figur 4.2 Innbyggernes holdning til to Fosenkommuner. Hele Fosen og kommunevis fordeling. Prosent. n=2000.

4.3 Holdning til tre Fosenkommuner

Et flertall på 53 prosent av innbyggerne stiller seg positive til en tredeling av Fosen, der to og to kommuner går sammen, evt. med tre kommuner lengst nord. Bjugn/Ørland og Rissa/Leksvik ville innebære kommuner på rundt 10.000 innbyggere, Åfjord og Roan vil være en betydelig mindre kommune med 4200 innbyggere, evt. 5200 hvis Osen går med.

Innbyggerne i Ørland og Roan stiller seg mest positive til en slik løsning, mens innbyggerne i Åfjord er blant de mest skeptiske når vi ser bort fra innbyggerne i Osen, hvor mange er negative også til dette alternativet. Det er grunn til å legge merke til at innbyggerne i Ørland er noe mer positive til en slik løsning enn innbyggerne i Bjugn og at det også er litt forskjeller i vurderingene mellom Rissa og Leksvik. Hovedbildet er likevel ganske sammenfallende og det er grunn til å understreke at det er overvekt av positive vurderinger blant innbyggerne i alle de aktuelle kommunene. For Rissa og Leksvik innebærer en tre-deling samme løsning som en to-deling av Fosen. Litt ulike tall for Rissa og Leksvik i forhold til foregående spørsmål kan forklares med at innbyggerne ikke nødvendigvis bare vurderer konsekvenser for egne kommuner når de har vurdert løsningene for hele Fosen.

I lys av innbyggernes vurdering av hvert av de tre hovedalternativene er det interessant å studere deres prioritering nærmere, gitt at det må foretas et valg mellom de skisserte hovedløsningene. Det er tema i neste avsnitt.

Figur 4.3 Innbyggernes holdning til tre Fosenkommuner. Hele Fosen og kommunevis fordeling. Prosent. n=2000.

4.4 Prioritering av beste alternativ

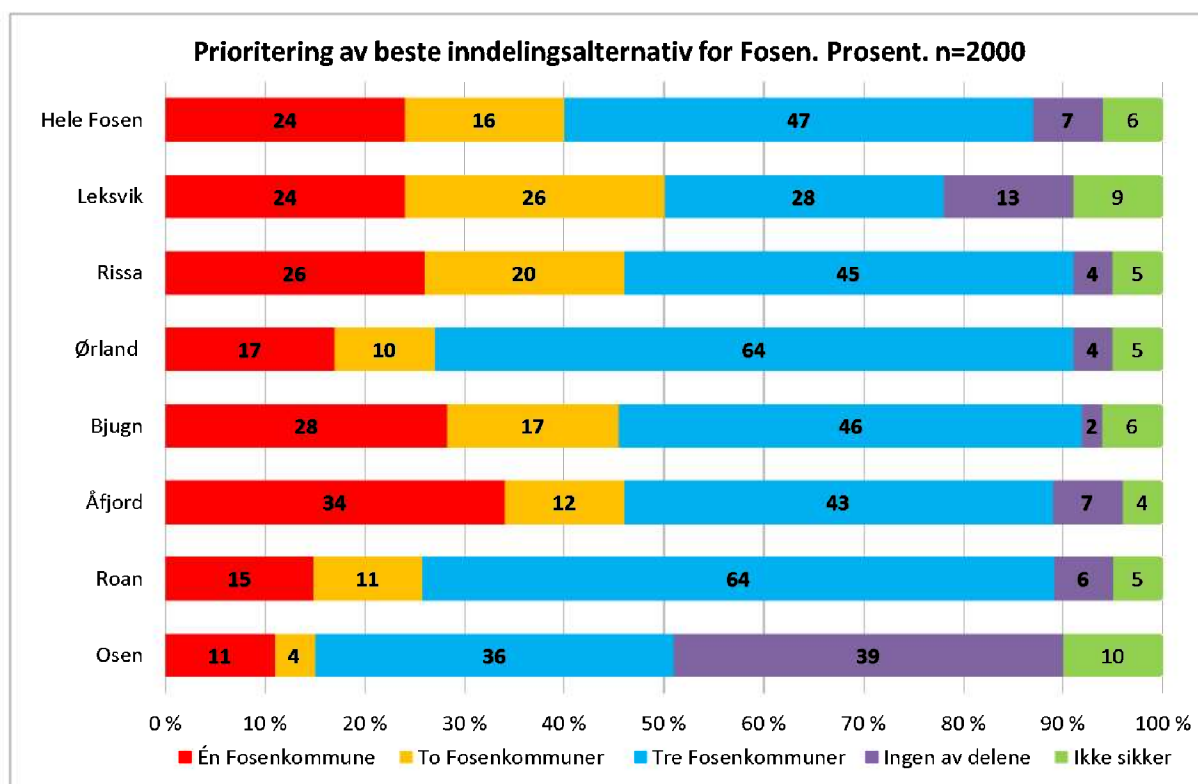
På spørsmål om hvilket av de tre inndelingsalternativene som vil være best, svarer 47 prosent av alle spurte at de ser for seg en tredeling av Fosen, altså et konsolideringsalternativ der to og to kommuner går sammen. Innbyggerne i Osen kommune er som beskrevet delt i spørsmålet

om integrasjon sørover, jf. nærmere konkretisering av prioritert løsning for denne kommunen i neste spørsmål.

Det nest mest aktuelle alternativet er én felles Fosenkommune, som får tilslutning fra 24 prosent av de spurte, varierende fra 10-15 prosent i Osen og Roan til 34 prosent i Åfjord. At innbyggerne i Åfjord er størst tilhengere av én Fosenkommune kan henge sammen med at Åfjord og Roan uansett blir en liten kommune på bare vel 4.000 innbyggere sammen med Roan, samt at det for Åfjord kan være vanskelig å gå inn i en todeling av Fosen hvor det må velges mellom et ytre og indre Fosen.

Tallene for Ørland og Bjugn er interessante bl.a. i lys av at det nylig er gjennomført folkeavstemning om sammenslutning i begge kommuner³. Vi ser at innbyggerne i Ørland er mer positive til sammenslutning med Bjugn enn motsatt, slik de også var i folkeavstemningen. For Ørland tyder tallene på at det finnes kun ett klart hovedalternativ for evt. endring i dagens kommuneinndeling dvs. sammenslutning med Bjugn. For innbyggerne i Bjugn er bildet mer komplekst, selv om det også her er sammenslutning med Ørland som får klart størst tilslutning fra 46 prosent av innbyggerne, som er en større andel enn som svarte nei i folkeavstemningen.

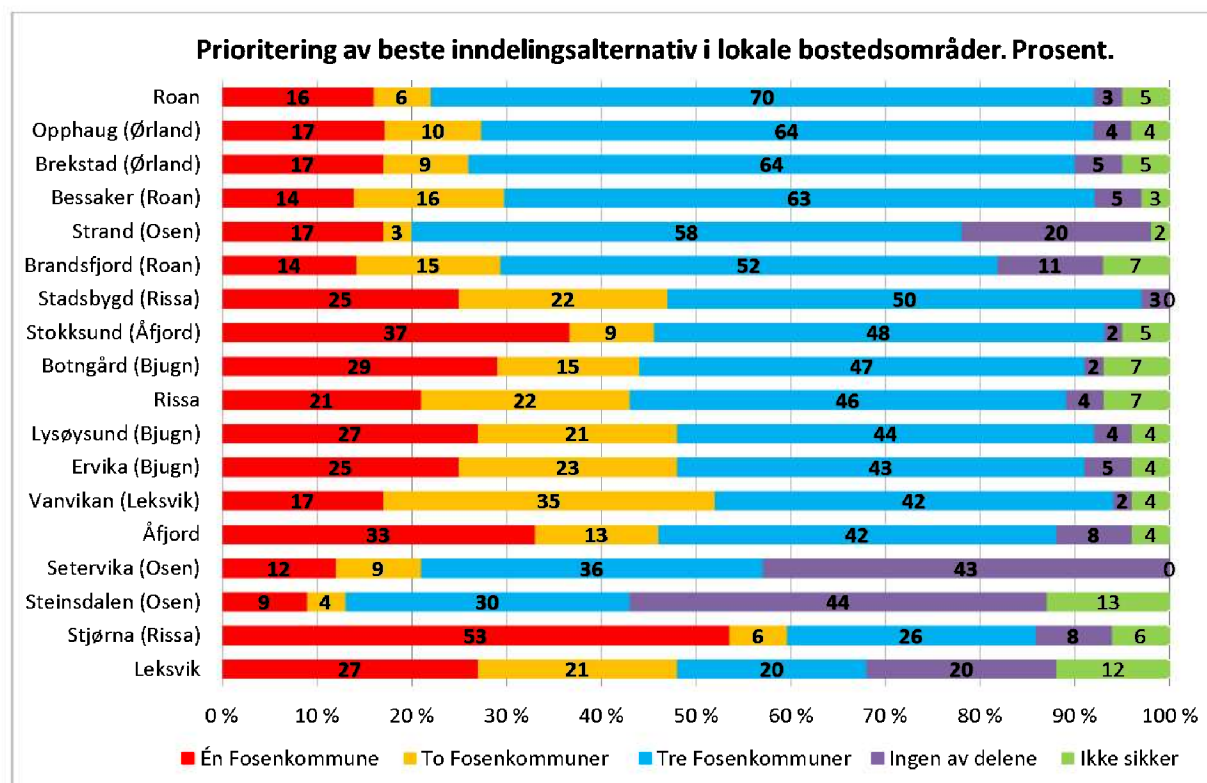
Igjen ser vi at innbyggerne i Leksvik gjør litt ulike prioriteringer. Tar vi hensyn til at en todeling og en tre-deling av Fosen innebærer samme løsning for Rissa og Leksvik, ser det ut til at det er forholdsvis bred enighet i Leksvik om at en framtidig inndelingsløsning på Fosen vil være å foretrekke framfor andre alternativer, jf. nærmere konkretisering nedenfor.

Figur 4.4 Innbyggernes prioritering av beste inndelingsalternativ. Hele Fosen og kommunevis fordeling. Prosent. n=2000.

³ Folkeavstemningen i Bjugn og Ørland ble avholdt 24.2.2014 med følgende resultat: 64.2 prosent nei og 35.2 prosent ja i Bjugn med 65 prosent deltakelse, 63.1 prosent ja og 35.6 prosent nei i Ørland med 54 prosent deltakelse.

I egen figur nedenfor er resultatene brutt ned på de ulike lokale bostedsområdene på Fosen. Bostedsområdene er rangert etter hvor stor andel som mener en tre-delning av Fosen vil være det beste alternativet. Oversikten gir grunnlag for flere interessante observasjoner, som f.eks. at løsningen med tre kommuner får størst tilslutning i 14 av totalt 18 kretser, samt at et flertall blant innbyggerne i Stjørna i Rissa mener én stor Fosenkommune vil være å foretrekke. Vi ser også at andelen som svarer «ingen av delene» er betydelig i flere av kretsene, ikke bare i Osen, men også i kommunesentret Leksvik som ligger nord i Leksvik kommune. Spørsmålet om det finnes andre og bedre inndelingsalternativer enn de det her er spurt om er tema i neste avsnitt.

Figur 4.5 Innbyggernes prioritering av beste inndelingsalternativ. Hele Fosen og kommunevis fordeling. Prosent. n=2000.

4.5 Andre inndelingsalternativer

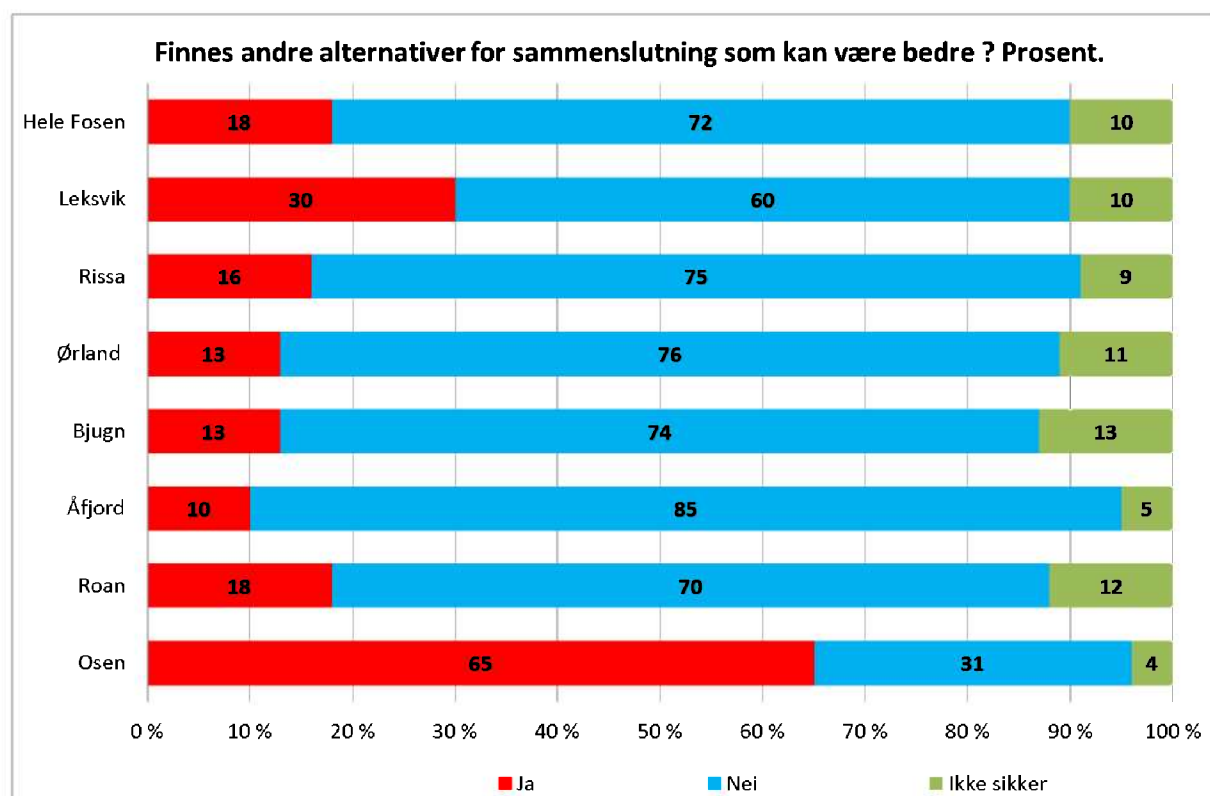
Spørsmålet om det finnes andre alternativer for sammenslutning som kan være bedre for egen kommune er stilt til hele utvalget, uansett svargivning på tidligere spørsmål. Svarene tyder imidlertid på at et klart flertall av innbyggerne anser at veivalget nettopp dreier seg om de hovedalternativer det er spurt om. Av hele utvalget mener 72 prosent at det ikke finnes andre reelle alternativer å velge mellom, mens 18 prosent mener det kan finnes andre sammenslutninger som kan være bedre for egen kommune. I Osen mener et flertall på 65 prosent at de ser andre alternativer som kan være bedre. I Leksvik er det 30 prosent som mener det samme og i øvrige kommuner ligger tilsvarende andel på under 20 prosent.

For å konkretisere ytterligere, er det nedenfor vist hvor stor andel som ser andre inndelingsløsninger i de lokale bostedsområdene. Disse tallene tyder på klare flertall for en annen løsning for to av tre kretser i Osen kommune, både i Steinsdalen hvor kommunesenteret ligger og i Setervika lengst i nord, mens tallene for Strand er noe lavere. For øvrig er det betydelige andeler som mener det kan finnes andre inndelingsløsninger særlig i kommunesenteret i Leksvik, i Stjørna i Rissa, samt i Brandsfjord i Roan kommune.

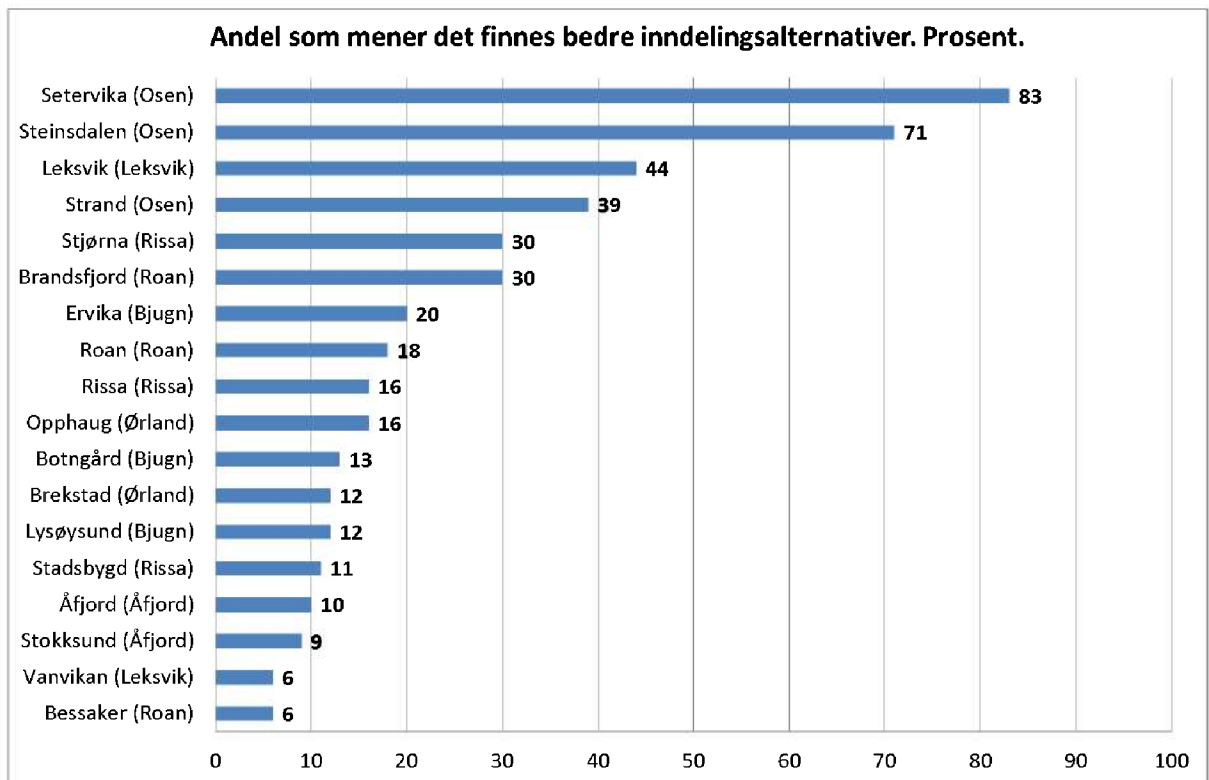
I et eget spørsmål har vi forsøkt å kartlegge hvilke konkrete kommuner som inngår i de alternative inndelingsløsningene. Av de som har svart på oppfølgingsspørsmålet, blir det pekt på 20 forskjellige kommuner. Ser vi på konkrete kommunekonstellasjoner, framkommer mange spesielle løsninger, både på kryss og tvers internt på Fosen, på tvers av Trondheimsfjorden og på kryss av fylkesgrensen mot Nord-Trøndelag.

En nærmere analyse tyder på at det er en betydelig større andel av innbyggerne i Osen som ser for seg en løsning nordover mot Midtre Namdal enn sørover mot Fosen. En andel på 22 prosent peker konkret på en konstellasjon med Osen, Namdalseid og Flatanger, mens ytterligere 20 prosent nevner de samme kommunene sammen med Namsos. Sammen med øvrig dokumentasjon av innbyggernes tilhørighet og geografiske adferd i ulike sammenhenger, gir det grunnlag for å hevde at Osen over tid har forsterket sin tilknytning til Nord-Trøndelag og da først og fremst nabokommunene i Midtre Namdal.

Det er også sett nærmere på andre foreslåtte alternativer for Leksvik, der 30 prosent mener det finnes andre og bedre alternativer enn å gå sammen med Rissa og evt. andre kommuner på Fosen. I en nærmere analyse kommer vi til at 23 prosent av innbyggerne i Leksvik kommune ønsker en løsning nordover mot Inderøy og/eller Steinkjer. Kun et fåtall personer peker på Trondheim, Verran og andre enkeltkommuner.

Figur 4.6 Innbyggernes vurdering av om det finnes andre alternativer for sammenslutning som kan være bedre. Hele Fosen og kommunevis fordeling. Prosent. n=2000.

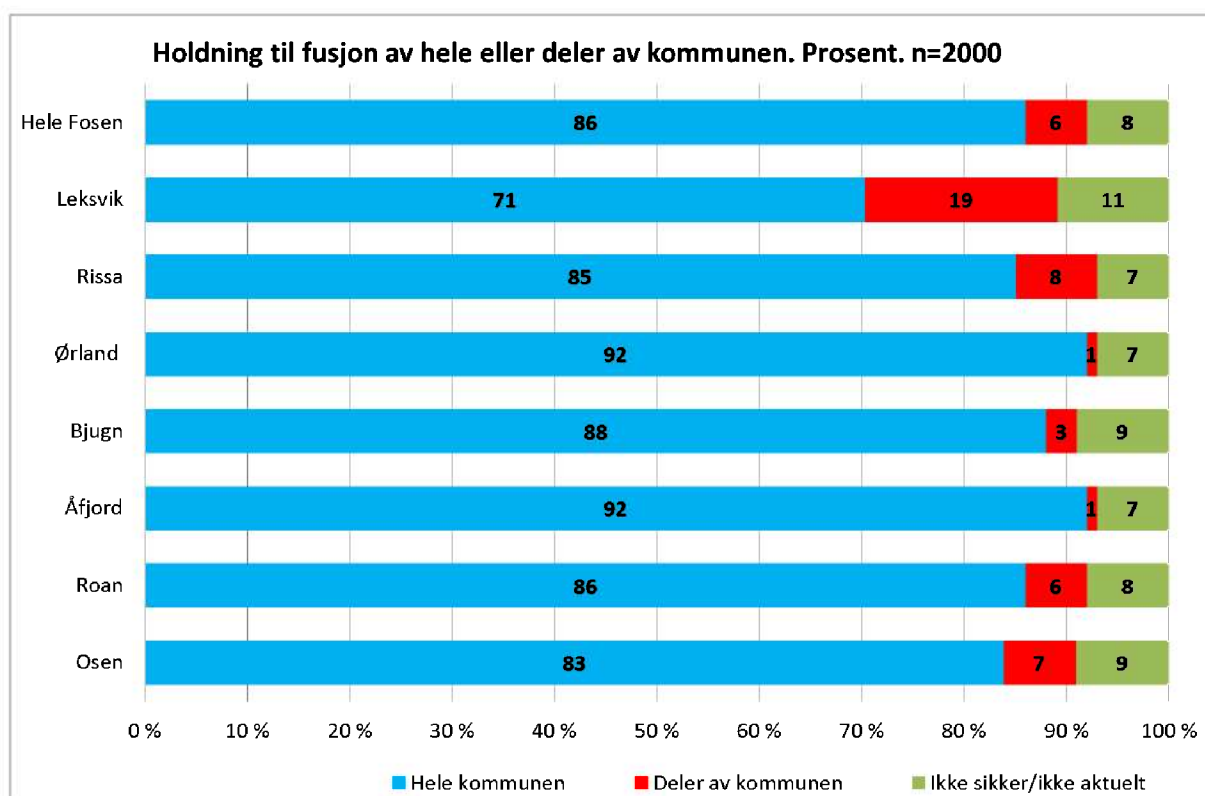
Figur 4.7 Andel i lokale bostedsområder som mener det finnes andre alternativer for sammenslutning som kan være bedre. Prosent.

5 Behov for grenseregulering

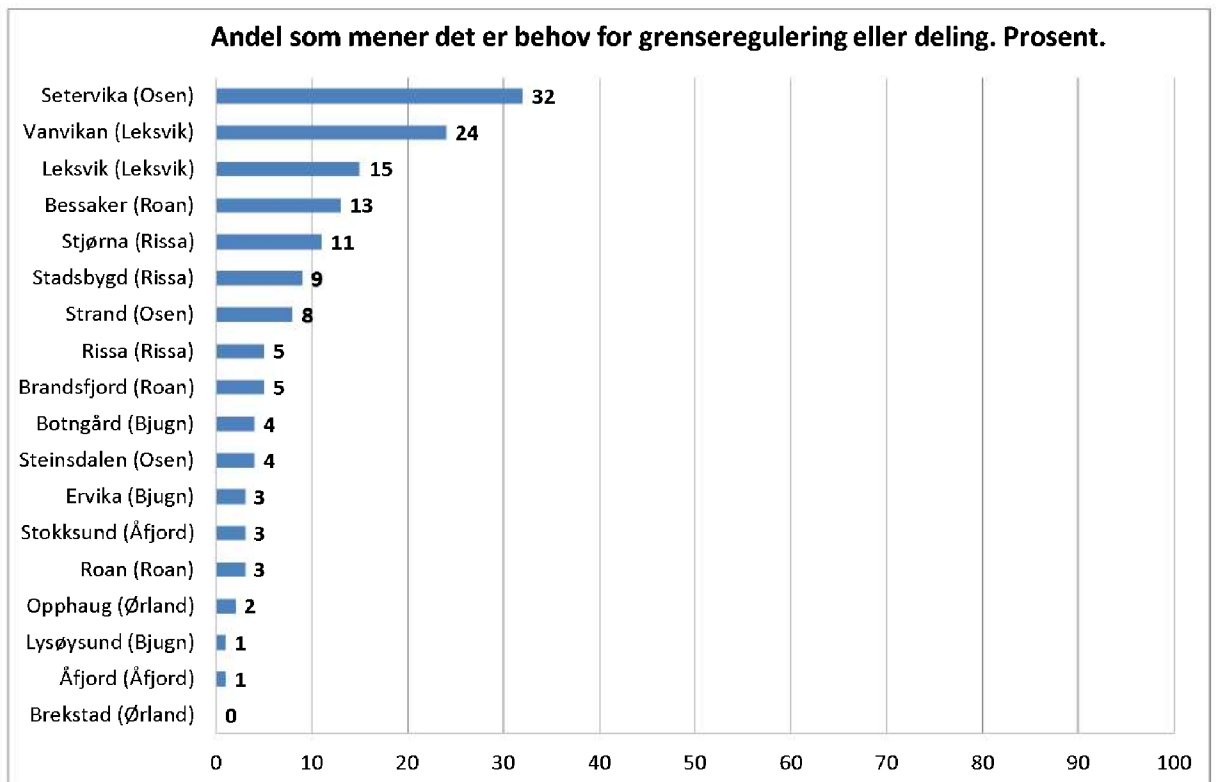
Følgende spørsmål ble stilt til alle som har deltatt i undersøkelsen: *Ved en kommunesammenslutning, mener du da at det er mest naturlig at hele kommunen eller deler av kommunen slås sammen med andre kommuner?*

På dette spørsmålet svarer et klart flertall på 86 prosent at hele kommunen bør inngå i en evt. sammenslutning, mens bare seks prosent ser behov for grenseregulering eller deling av noen av dagens kommuner på Fosen. Andelen som mener det er behov for grenseregulering eller deling utgjør 19 prosent i Leksvik og samme andel ligger på under 10 prosent for alle øvrige kommuner, jf. figuren nedenfor.

Tall for de lokale bostedsområdene tilsier at behovet for grenseregulering eller deling vurderes som størst blant innbyggere i Setervika nord i Osen kommune og i begge bostedskretsene i Leksvik kommune. For Setervika er det Flatanger og evt. en ny kommune i Midtre Namdal som vil være alternativet, mens for Leksvik vil det evt. være snakk om deling av kommunen, der Vanvikan går mot Rissa og kommunesenteret Leksvik går nordover mot Inderøy og Steinkjer. Det er grunn til å minne om at et klart flertall på 60 prosent av innbyggerne i Leksvik mener at kommunen bør holdes samlet ved en evt. kommunesammenslutning.

Figur 5.1 Holdning til fusjon av hele eller deler av kommunen ved kommunesammenslutning. Hele Fosen og kommunevis fordeling. Prosent. n=2000.

Figur 5.2 Andel i lokale bostedsområder som mener det er behov for grenseregulering eller deling av kommunen. Prosent.

6 Holdning til kommunesammenslutning

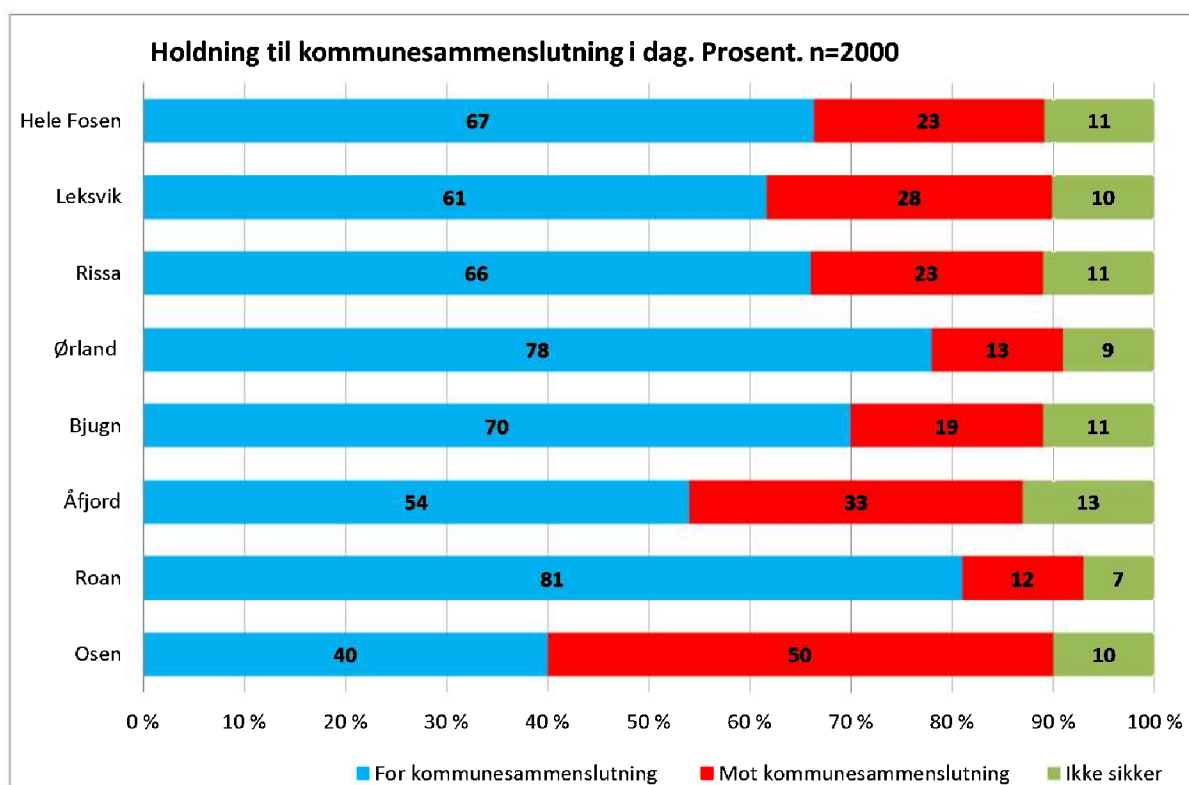
I undersøkelsen ble alle stilt følgende spørsmål: *Er du for eller imot kommunesammenslutning av kommunen i dag?* Svarene tyder på at innbyggerne har ganske klare oppfatninger i dette spørsmålet.

I undersøkelsen svarer to tredjedeler av alle spurte på hele Fosen at de i dag er for kommunesammenslutning. Det er overraskende stor tilslutning og må tolkes som betydelig endringsvilje blant innbyggerne. I undersøkelsen er det flertall for kommunesammenslutning i seks av syv kommuner, alle unntatt Osen hvor 50 prosent er mot og 40 prosent er for kommunesammenslutning.

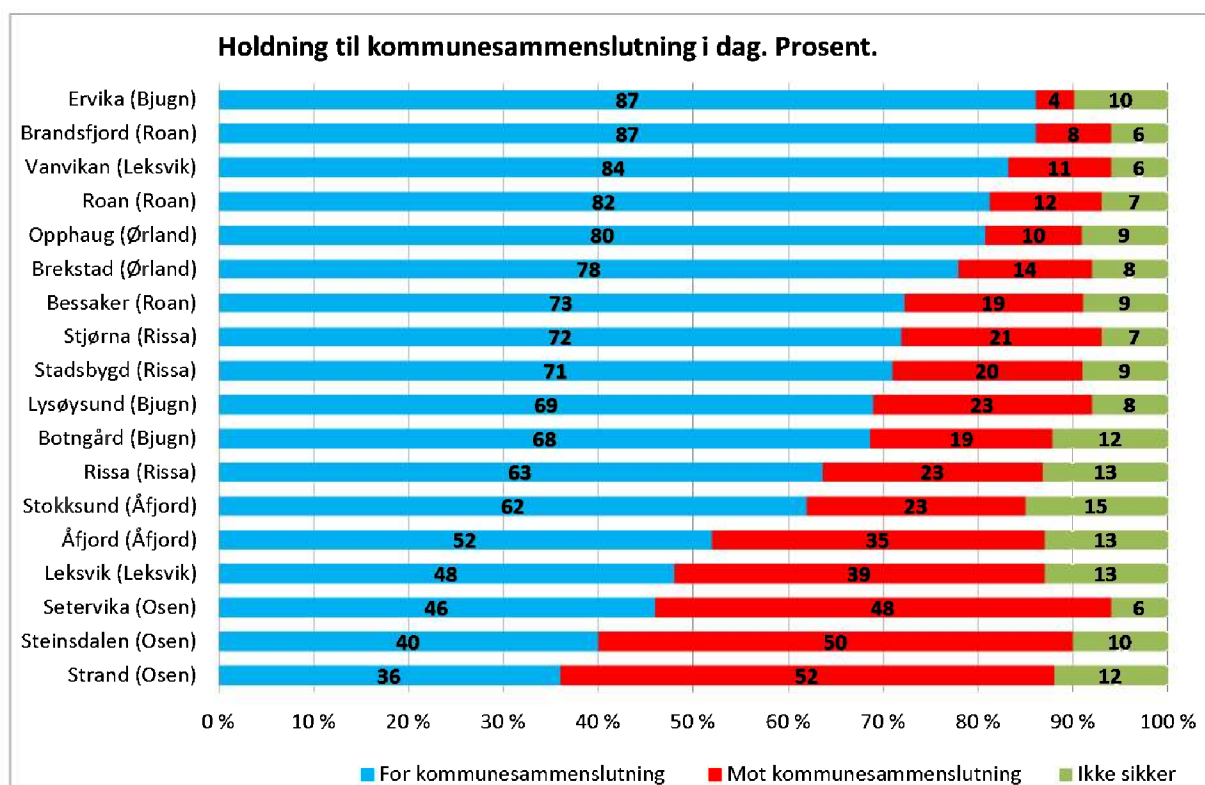
Som det framgår mener hele 81 prosent av de spurte i Roan kommune at de i dag er for kommunesammenslutning. Det er den høyeste andel positive til kommunesammenslutning som så langt er målt av NIVI og Respons. I innbyggerundersøkelsen for Svelvik utenfor Drammen svarte 79 prosent det samme.

Tallene er også ganske overveldende for Ørland og Bjugn, der hhv. 78 og 70 prosent av innbyggerne oppgir at de i dag er for kommunesammenslutning. Det er også klare flertall for kommunesammenslutning i Rissa og Leksvik, mens tallene Åfjord er litt avvikende, men også der er det flertall for kommunesammenslutning.

Ved fordeling av svarene på lokale bostedsområder, viser det seg at det er flertall for kommunesammenslutning i 14 av 18 bostedskretser. Høyest andel motstandere finner vi i de tre kretsene i Osen kommune og i kommunesentrene i Leksvik og Åfjord.

Figur 6.1 Innbyggernes holdning til kommunesammenslutning i dag. Hele Fosen og kommunevis fordeling. Prosent. n=2000.

Figur 6.2 Holdning til kommunesammenslutning i lokale bostedsområder på Fosen. Prosent. $n=2000$.